

TUKUMA NOVADA DOME

Reģistrācijas Nr.90000050975

Talsu iela 4, Tukums, Tukuma novads, LV-3101

Tālrunis 63122707, mobilais tālrunis 26603299, 29288876

www.tukums.lv e-pasts: pasts@tukums.lv

APSTPRINĀTI

ar Tukuma novada Domes 26.01.2023.

lēmumu Nr. TND/23/66 (prot. Nr. 1, 66. §)

SAISTOŠIE NOTEIKUMI

Tukumā

2023. gada 26. janvārī

Nr. 1

(prot. Nr. 1, 66. §)

Par Tukuma novada pašvaldības 2023. gada budžetu

Izdoti saskaņā ar Pašvaldību likumu, likuma “Par pašvaldību budžetiem” 16. un 17. pantu un Finanšu ministrijas 2022. gada 23. decembra rīkojumu Nr. 866 “Par valsts pagaidu budžetu 2023. gadam” un Tukuma novada domes noteikumiem “Par Tukuma novada pašvaldības budžeta izstrādāšanas, apstiprināšanas, izpildes un kontroles kārtību”

1. Saistošie noteikumi nosaka Tukuma novada pašvaldības 2023. gada pamatbudžeta ieņēmumu, izdevumu, saistību apmēru saimnieciskajā gadā un turpmākajos gados, kā arī budžeta izpildītāju pienākumus un atbildību.

2. Apstiprināt Tukuma novada pašvaldības pamatbudžetu 2023. gadam šādā apmērā (1. pielikums):

2.1. kārtējā gada ieņēmumi – **77 212 512 euro**;

2.2. kārtējā gada izdevumi – **87 322 983 euro**;

2.3. naudas līdzekļu atlikums uz gada sākumu – **13 564 165 euro**.

3. Apstiprināt Tukuma novada pašvaldības Ziedojumu un dāvinājumu budžetu 2023. gadam šādā apmērā (2. pielikums):

3.1. kārtējā gada ieņēmumi – **nav plānoti**

3.1. kārtējā gada izdevumi – **140 589 euro**;

3.2. naudas līdzekļu atlikums uz gada sākumu – **140 589 euro**.

4. Apstiprināt Tukuma novada pašvaldības saistību apmēru saimnieciskajā gadā un turpmākajos gados (aizņēmumus, galvojumus) 2023. gadam šādā apmērā – **6 005 027 euro** (3. pielikums).

5. Apstiprināt Tukuma novada pašvaldības līdzekļu apjomu neparedzētiem izdevumiem **100 000 euro**.

6. Tukuma novada pašvaldības valsts budžeta transferti – **21 476 729 euro** (4. pielikums).

7. Budžeta izpildītāji ir atbildīgi par to, lai piešķirto līdzekļu ietvaros nodrošinātu efektīvu un racionālu pašvaldības budžeta līdzekļu izlietojumu un, lai izdevumi pēc naudas plūsmas nepārsniedz attiecīgajam mērķim tāmē plānotos pašvaldības budžeta izdevumus atbilstoši ekonomiskajām un funkcionālajām kategorijām. Ja budžeta līdzekļus nepieciešams grozīt no viena budžeta izdevuma koda uz citu kodu piešķirtā finansējuma ietvaros – pašvaldības iestādes vadītājs/direktors, struktūrvienības vadītājs iesniedz pamatotu iesniegumu/pieprasījumu Tukuma novada domei ar detalizētu paskaidrojumu par nepieciešamajiem grozījumiem un budžeta faktisko izpildi uz konkrēto periodu. Pamatotu vajadzību gadījumā pieprasījumu par budžeta izmaiņām kā lēmuma projektu virza izskatīšanai Tukuma novada domes Finanšu komitejā.

8. Pirmsskolas izglītības iestāžu un profesionālās ievirzes skolu vadītāju un vadītāju vietnieku atalgojumu no 2023. gada 1. janvāra palielināt par 12,00 %, lai tiktu saglabāts intervāls starp algas līmeņiem. 2023. gada 1. janvārī stājās spēkā grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 5. jūlija noteikumos Nr. 445 “Pedagogu darba samaksas noteikumi”, kas nosaka, ka pirmsskolas izglītības pedagoga minimālā amatalga ir 1070,00 *euro* par vienu darba slodzi (40 h), bet izglītības iestāžu vadītāju minimālās amatalgas paaugstinājums grozījumos netika paredzēts.

9. Iestādes pakalpojuma sniegšanā iesaistīto darbinieku atalgojums tiek noteikts, saskaņā ar apstiprinātajiem maksas pakalpojumu cenrāžiem katrai pašvaldības iestādei, atbilstoši pašvaldības noteiktajiem mēnešalgu intervāliem, nepārsniedzot maksas pakalpojumu sniegšanai plānotos izdevumus kodā “Atlīdzība”.

10. Tukuma novada dome lemj par grozījumiem Tukuma novada pašvaldības 2023. gada budžeta ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas plānā. Ja saimnieciskā gada laikā budžeta ieņēmumi pārsniedz plānoto, tad šie ieņēmumi ir novirzāmi attīstības/investīciju projektu īstenošanai vai energoresursu pieaugumu segšanai, vai uz budžeta plānoto atlikumu uz gada beigām.

11. Tukuma novada pašvaldība 2023. gadā nodrošina pašvaldības aizņēmumu pamatsummas atmaksu un aizņēmumu procentu samaksu, saskaņā ar noslēgtajiem aizņēmumu līgumiem un budžetā šim mērķim plānotajiem līdzekļiem.

12. No Tukuma novada pašvaldības pilsētu un pagastu teritorijā esošo nekustamo/kustamo īpašumu atsavināšanas ieņēmumiem 70 % novirza pagastu/pilsētu pārvaldēm, kuras teritorijā nekustamais/kustamais īpašums ir atsavināts. Iegūtie līdzekļi ieguldāmi pagastu pārvalžu/pilsētu iestāžu attīstības (investīciju) projektu īstenošanai.

13. Finanšu komiteja veic pārraudzību par visu budžeta līdzekļu izlietošanu, gatavo priekšlikumus par izmaiņām budžetā un par citu domes komiteju iesniegumiem (atzinumiem), apstiprina līdzekļu izlietošanas kārtību, izmaiņas budžetu plānos.

14. Saistošie noteikumi par pašvaldības budžeta apstiprināšanu un budžeta grozījumiem stājas spēkā nākamajā dienā pēc to izsludināšanas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis” un tie publicējami pašvaldības tīmekļa vietnē www.tukums.lv.

Domes priekšsēdētājs

(personiskais paraksts)

G. Važa

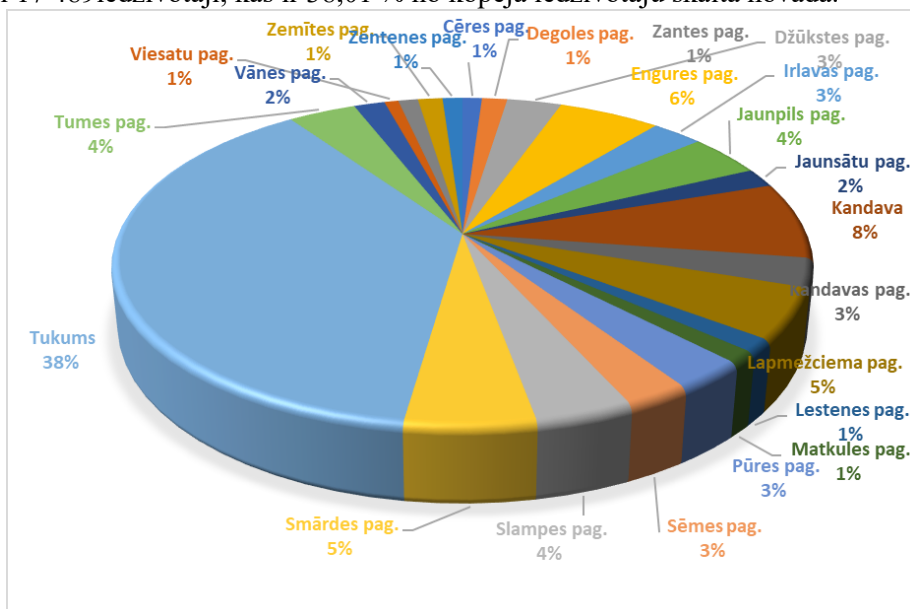
Paskaidrojuma raksts un domes priekšsēdētāja ziņojums par Tukuma novada pašvaldības 2023. gada budžetu

1. Novada ekonomiskā situācija un svarīgākie to raksturojošie rādītāji

Tukuma novada pašvaldība ir vienota administratīvi teritoriāla vienība, kurā ietilpst Cēres pagasts, Degoles pagasts, Džūkstes pagasts, Engures pagasts, Irlavas pagasts, Jaunpils pagasts, Jaunsātu pagasts, Kandavas pagasts, Kandavas pilsēta, Lapmežciema pagasts, Lestenes pagasts, Matkules pagasts, Pūres pagasts, Sēmes pagasts, Slampes pagasts, Smārdes pagasts, Tukuma pilsēta, Tumes pagasts, Vānes pagasts, Viesatu pagasts, Zantes pagasts, Zemītes pagasts un Zentenes pagasts. Tukuma novada administratīvais centrs ir Tukuma pilsēta. Visaptverošas situācijas analīzes nolūkos, atsevišķu rādītāju kontekstā bez apvienotā Tukuma novada rādītājiem apskatīti arī atsevišķi novada pilsētu rādītāji, kā arī pagastu rādītāji.

Iedzīvotāji

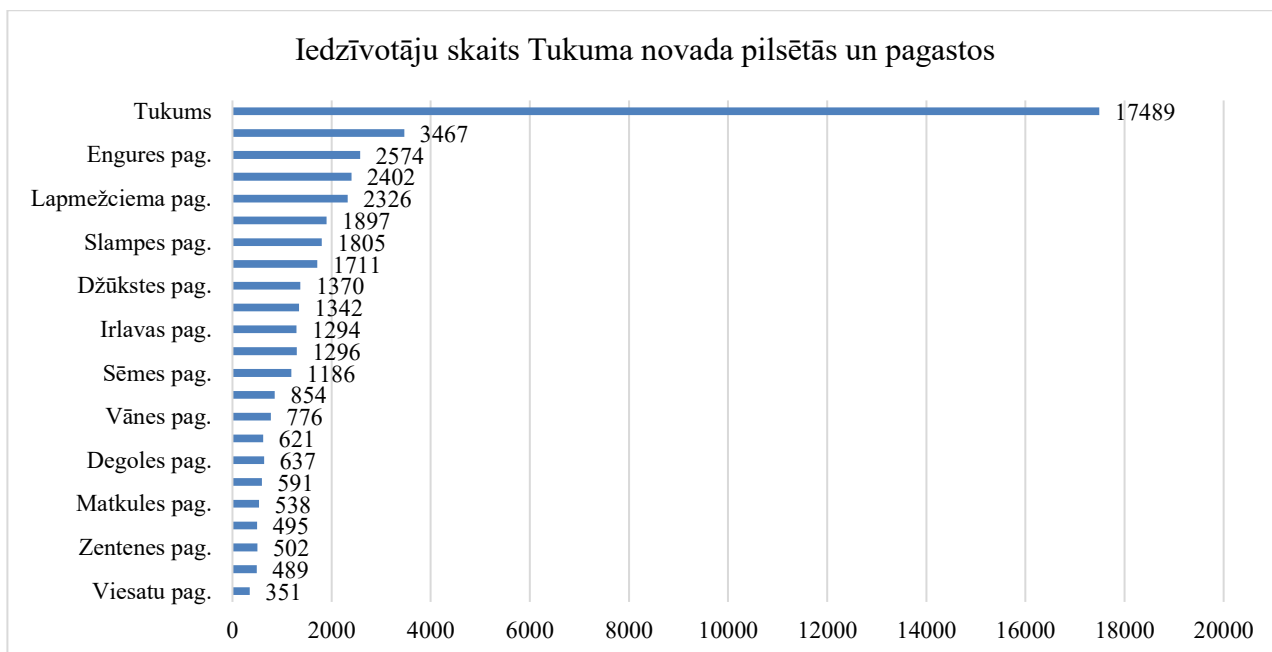
Pēc Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk – PMLP) datiem 2022. gada 1. jūlijā Tukuma novadā ir reģistrēti 46 013 iedzīvotāji (sk. 1. att.), kas ir 2,3 % no kopējā iedzīvotāju skaita Latvijā. Tukuma pilsētā reģistrēti 17 489 iedzīvotāji, kas ir 38,01 % no kopējā iedzīvotāju skaita novadā.

1. attēls. Tukuma novada iedzīvotāju skaita sadalījums pēc deklarētās dzīvesvietas uz 2022. gada 1. jūlijā (PMLP).

Iedzīvotāju skaita izmaiņas Tukuma novadā tāpat kā valstī pēdējos gados ir negatīvas – iedzīvotāju skaits turpina samazināties, no 2021. gada 30. jūnija līdz 2022. gada 1. jūlijam ir samazinājies par 2,52 % (1188 iedzīvotāji). Pilsētās arī novērojams iedzīvotāju skaita samazinājums šajā periodā, t.i., Tukumā pēdējā gada laikā iedzīvotāju skaits samazinājies par 3,05 % (551 iedzīvotājs), Kandavā par 3,88 % (140 iedzīvotāji). Valstī pēdējā gada laikā iedzīvotāju skaits ir samazinājies lēnāk nekā Tukuma pilsētā un novadā, t.i., par 15374 jeb 0,76 %.

Iedzīvotāju skaits sadalījumā pa abām novada pilsētām (Tukumu un Kandavu) un 21 pagastu uz 2022. gada 1. jūliju parādīts 2. attēlā, kurā var redzēt, ka lielākās teritoriālās vienības, neskaitot Tukuma pilsētu, pēc iedzīvotāju skaita ir tieši reformas ietvaros pievienotie pagasti – Engures, Smārdes, Lapmežciema, Jaunpils pagasti un Kandavas pilsēta.

2. attēls. Tukuma novada iedzīvotāju skaita sadalījums pa teritorijām pēc deklarētās dzīvesvietas 2022. gada 1. jūlijā (PMLP).

Iedzīvotāju skaits abās pilsētās un pagastos dalās attiecīgi 45,54 % un 54,45 % (skat. 3. att.) un no 2018. gada tas ir mainījies nebūtiski (45,7 %; 54,3 %), tāpēc var secināt, ka novada iedzīvotāju sadalījumā pēc deklarētās dzīvesvietas nenotiek straujas, būtiskas izmaiņas un nav novērojama straujāka iedzīvotāju koncentrēšanās pilsētās.

3. attēls. Tukuma novada iedzīvotāju skaita sadalījums pilsētās un pagastos uz 2022. gada 1. jūliju (PMLP).

Ar budžeta sadali saistīto lēmumu pieņemšanā būtiski vērtēt dažādus datus novada teritoriju kontekstā – 1. tabulā apkopota informācija no pašvaldības datiem, PMLP un Reģionālās attīstības indikatoru moduļa (turpmāk – RAIM) par katrā teritorijā reģistrēto iedzīvotāju skaitu, kopējo iekasēto iedzīvotāju ienākuma nodokli (turpmāk – IIN) gada laikā, teritoriju platību, kā arī pašvaldības ceļu un ielu garumu. Dati tabulā sakārtoti dilstošā secībā pēc teritorijās vidējā ieturētā IIN uz vienu deklarēto iedzīvotāju.

1. tabula

Iedzīvotāju skaita izmaiņas Tukuma novadā 2021.- 2022. (PMLP)

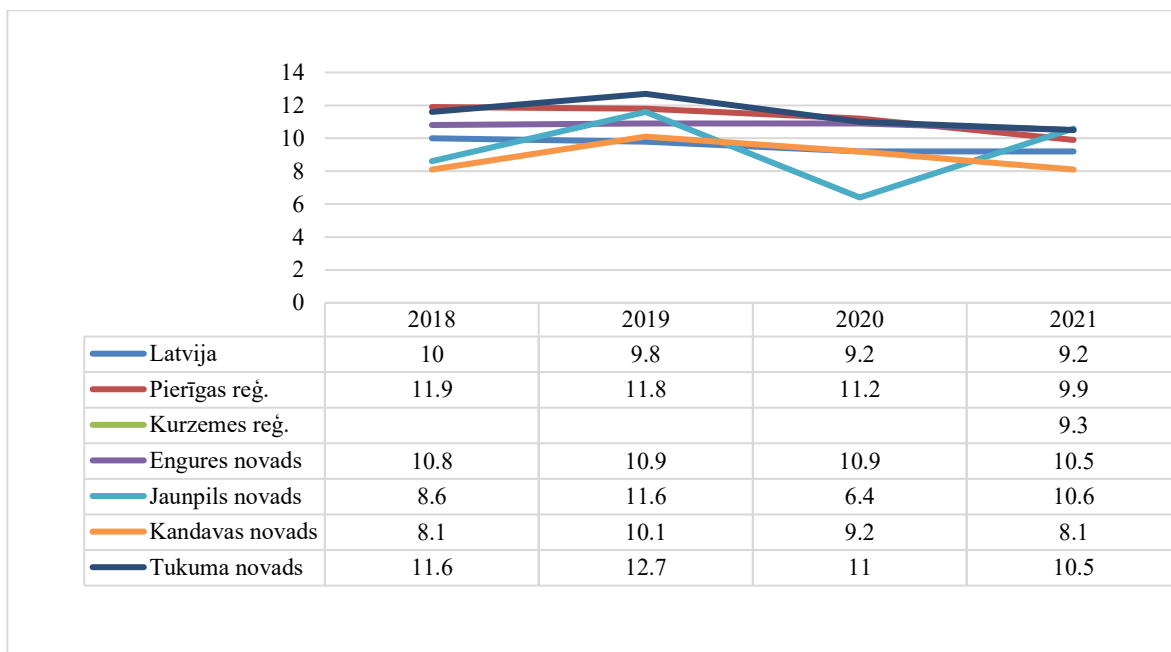
Pilsētas, pagasti	2021	2022		Iedzīvotāju skaita starpība +/-	Iedzīvotāju skaita starpība %
Cēres pag.	498	489	1,06	-9	-1,81
Degoles pag.	645	637	1,38	-8	-1,24
Dzūkstes pag.	1395	1370	2,98	-25	-1,79
Engures pag.	2554	2574	5,59	20	0,78
Irlavas pag.	1349	1294	2,81	-55	-4,08
Jaunpils pag.	1931	1897	4,12	-34	-1,76
Jaunsātu pag.	877	854	1,86	-23	-2,62
Kandava	3607	3467	7,53	-140	-3,88
Kandavas pag.	1329	1296	2,82	-33	-2,48
Lapmežciema pag.	2346	2326	5,06	-20	-0,85
Lestenes pag.	599	591	1,28	-8	-1,34
Matkules pag.	562	538	1,17	-24	-4,27
Pūres pag.	1395	1342	2,92	-53	-3,80
Sēmes pag.	1219	1186	2,58	-33	-2,71
Slampes pag.	1849	1805	3,92	-44	-2,38
Smārdes pag.	2448	2402	5,22	-46	-1,88
Tukums	18040	17489	38,01	-551	-3,05
Tumes pag.	1736	1711	3,72	-25	-1,44
Vānes pag.	798	776	1,69	-22	-2,76
Viesatu pag.	347	351	0,76	4	1,15
Zantes pag.	522	495	1,08	-27	-5,17
Zemītes pag.	651	621	1,35	-30	-4,61
Zentenes pag.	504	502	1,09	-2	-0,40
Kopā	47201	46013	100,00	-1188	-2,52

2. tabula

**Ieturētais iedzīvotāju ienākumu nodoklis, teritoriju platība un pašvaldības ceļu un ielu garums
(Pašvaldības dati, PMLP, RAIM)**

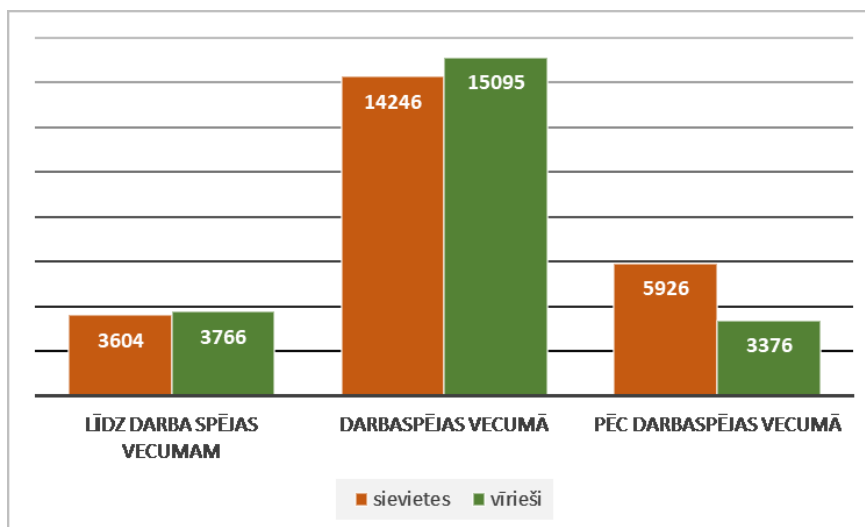
Teritorija	Ieturētais IIN pēc darbinieka adreses (2020.; milj. EUR)	Iedzīvotāju skaits (PMLP 30.06.2021.)	Iedzīvotāju IIN uz 1 iedz. 2020.	Platība (km ²)	Ceļi (km)	Ielas (km)
Lapmežciema pag.	2,1	2417	869	49,1	4,6	32,6
Smārdes pag.	1,86	2456	757	214,7	92,8	11,7
Tumes pag.	1,31	1730	757	112,0	47,4	5,7
Sēmes pag.	0,91	1211	751	145,0	57,7	1,4
Tukums	13,2	18019	733	13,4		111,4
Engures pag.	1,88	2708	694	132,6	9,3	35,4
Pūres pag.	0,92	1357	678	102,2	71,9	6,5
Jaunpils pag.	1,3	1953	666	157,1	117,7	10,7
Cēres pag.	0,31	492	630	47,8	13,7	1,4
Džūkstes pag.	0,87	1411	617	184,5	62,2	8,9
Irlavas pag.	0,82	1347	609	114,0	77,9	3,4
Kandava	2,16	3638	594	9,5		32,9
Slampes pag.	1,08	1827	591	155,0	71,5	10,1
Zantes pag.	0,3	513	585	96,2	7,0	3,0
Matkules pag.	0,31	545	569	63,1	20,2	3,2
Degoles pag.	0,36	644	559	67,4	37,0	0,6
Zemītes pag.	0,35	635	551	98,2	18,5	5,7
Viesatu pag.	0,19	352	540	52,4	NI	1,8
Zentenes pag.	0,27	507	533	122,5	24,2	1,6
Kandavas pag.	0,69	1309	527	167,8	76,4	0,8
Jaunsātu pag.	0,44	860	512	95,3	44,7	2,3
Lestenes pag.	0,3	592	507	83,9	34,4	4,4
Vānes pag.	0,34	783	434	166,4	7,6	2,3
Kopā	32,27	47306	682	2450,1	896,5	297,8

Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk – CSP) jaunākajiem datiem apvienotajos novados ir salīdzinoši augsti dzimstības rādītāji attiecībā pret iedzīvotāju skaitu – 2021. gadā dzimušo skaits uz 1000 iedzīvotājiem Tukuma, Engures un Jaunpils novada teritorijā ir augstāks kā vidēji Latvijā (attiecīgi 10,5; 10,5; 10,6 un 9,2 dzimušie uz 1000 iedzīvotājiem; skat. 4. attēlu) un nedaudz augstāki arī par Pierīgas rādītājiem (9,9). Kandavas novadā dzimstības rādītājs ir nedaudz zemāks par vidējo rādītāju Latvijā (8,1). Analizējot dzimstības rādītāju dinamiku laikā no 2018. gada līdz 2021. gadam, redzams samazinājums visu trīs novadu rādītājiem, izņemot Engures novadu, kas palicis gandrīz nemainīgs un Jaunpils novadam tas bijis svārstīgs pa gadiem.

4. attēls. Dzimstības vispārīgais koeficients (uz 1000 iedzīvotāju) no 2018. līdz 2021. gadam (CSP).

Kā liecina PMLP dati par iedzīvotāju dzimuma un vecuma struktūru (skat. 5. att.), visvairāk Tukuma novadā iedzīvotāju ir darbības vecumā (29341 iedzīvotāji jeb 63,8 %). Pēc darbības vecuma ir 9302 iedzīvotāji (20,2 %), kas ir par 1932 iedzīvotājiem jeb 26,2 % vairāk kā līdz darbības vecumam (7370 iedzīvotāji jeb 16,0 % no visiem iedzīvotājiem). Līdz ar to arī Tukuma novadā, tāpat kā valstī kopumā, ir aktuāla sabiedrības novecošanās tendence.

5. attēls. Tukuma novada iedzīvotāju vecuma un dzimuma struktūra 2022. gadā (PMLP).

Iedzīvotāju struktūra pēc vecuma grupām novada pilsētās un pagastos ir diezgan atšķirīga (skat. 3. tabulu). Augstākais darbības vecuma iedzīvotāju īpatsvars ir Vānes un Zemītes pagastos (68,2 %, 68,6 %), zemākais – Kandavas pilsētā, Lapmežciema pagasts (61,8 %, 62,2 %). Pēc darbības vecuma iedzīvotāju grupas lielākais īpatsvars ir Matkules pagastā un Kandavas pilsētā (24,5 % un 23,6 %), savukārt mazākais īpatsvars Degoles un Sēmes pagastos (15,4 % un 17 %). Iedzīvotāju grupas līdz darba spējas vecumam augstākais īpatsvars Degoles pagastā un Tukuma pilsētā (18,1 % un 17,8 %), zemākais – Zemītes un Vānes pagastos (9,7 % un 10,7 %).

3. tabula

Iedzīvotāju skaita sadalījums pa vecuma grupām novada pilsētās un pagastos 2022. gadā (PMLP)

	Līdz darba spējas vecumam		Darbaspējas vecumā		Pēc darbaspējas vecumā		Kopā teritorijā
	%	skaits	%	skaits	%	skaits	
Cēres pag.	14,7	72	67,3	329	18,0	88	489
Degoles pag.	18,1	115	66,6	424	15,4	98	637
Dzūkstes pag.	16,8	230	64,1	878	19,1	262	1370
Engures pag.	13,3	343	64,1	1649	22,6	582	2574
Irlavas pag.	14,1	182	65,9	853	20,0	259	1294
Jaunpils pag.	14,3	272	64,7	1227	21,0	398	1897
Jaunsātu pag.	13,2	113	67,9	580	18,9	161	854
Kandava	14,6	505	61,8	2144	23,6	818	3467
Kandavas pag.	15,0	195	65,9	854	19,1	247	1296
Lapmežciema pag.	14,7	343	62,2	1447	23,0	536	2326
Lestenes pag.	15,2	90	66,5	393	18,3	108	591
Matkules pag.	11,7	63	63,9	344	24,3	131	538
Pūres pag.	14,7	197	64,6	867	20,7	278	1342
Sēmes pag.	17,1	203	65,9	781	17,0	202	1186
Slampes pag.	16,5	298	63,6	1148	19,9	359	1805
Smārdes pag.	16,2	390	62,9	1511	20,9	501	2402
Tukums	17,8	3109	62,9	11003	19,3	3377	17489
Tumes pag.	17,7	302	63,4	1085	18,9	324	1711
Vānes pag.	10,7	83	68,2	529	21,1	164	776
Viesatu pag.	15,1	53	65,2	229	19,7	69	351
Zantes pag.	14,7	73	64,6	320	20,6	102	495
Zemītes pag.	9,7	60	68,6	426	21,7	135	621
Zentenes pag.	15,7	79	63,7	320	20,5	103	502
Kopā		7370		29341		9302	46013

Nodarbinātība, bezdarbs un darba samaksa

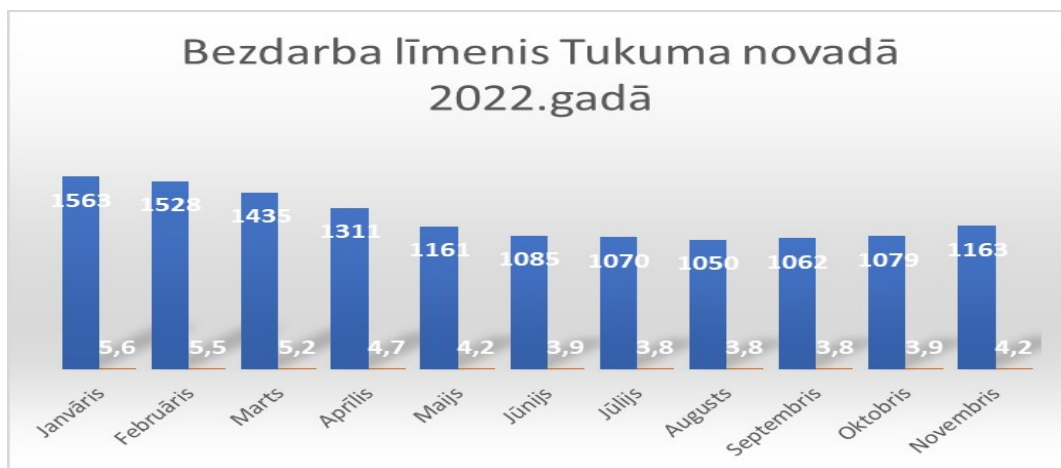
Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras datiem (turpmāk – NVA) vidējais bezdarba līmenis novadā uz 2022. gada 30. novembri ir 4,2 %, kas ir līdzīgi kā valstī kopumā – 4,3 % un ievērojami augstāks kā Pierīgā – 3,2 %. Vērtējot bezdarba līmeni 2021. gada jūlijā, var secināt, ka situācija nav būtiski mainījusies un nav novērojama sezonālitate – Tukuma novadā 5,4 %; Valstī – 5,4 %; Pierīgā – 4,1 %.

Bezdarba rādītājs novada teritorijā periodā no 2021. gada 31. decembra līdz 2022. gada 30. novembrim ir bijis robežās no 3,8 % līdz 5,6 % (skat. 6. attēlu) ar zemākiem rādītājiem vasaras sezonā.

4. tabula

Reģistrēto bezdarbnieku skaits Tukuma novadā (NVA)

Teritorija	2022. gada 30. novembris		2021. gada 31. decembris	
	Reģistrēto bezdarbnieku skaits	Bezdarba līmenis (%)	Reģistrēto bezdarbnieku skaits	Bezdarba līmenis (%)
Tukuma novads	1163	4,2	1484	5,3

6.attēls Bezdarba līmenis Tukuma novada 2022.gadā

Vērtējot reģistrēto bezdarbnieku sadalījumu pa vecuma grupām līdzšinējo novadu ietvaros, ir novērojamas zināmas atšķirības (skat. 6. tabulu). Engures novadā lielākais bezdarbnieku skaits ir vecuma grupās no 50 līdz 54 gadiem un no 55 līdz 59 gadiem. Taču Kandavas un Tukuma novadā lielākais bezdarbnieku skaits ir vecuma grupā no 25 līdz 29 gadiem, bet Jaunpils novadā – vecuma grupā no 30 līdz 34 gadiem.

5. tabula

Reģistrēto bezdarbnieku skaits Tukuma novadā (NVA)

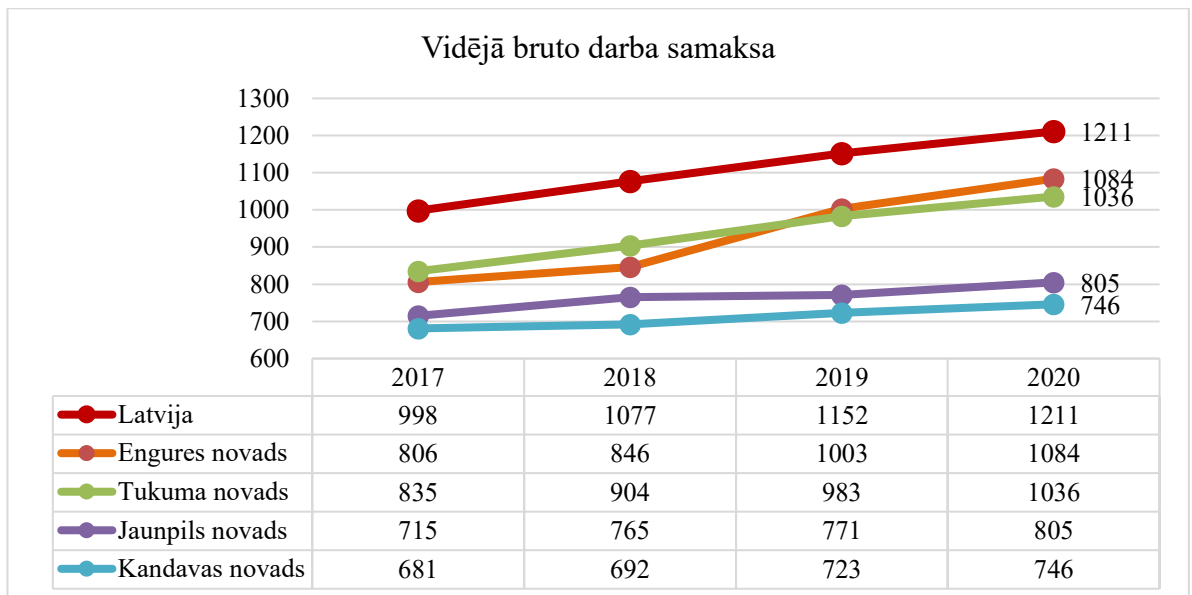
Novads	Vecuma grupas										Kopā
	15 - 19	20 - 24	25 - 29	30 - 34	35 - 39	40 - 44	45 - 49	50 - 54	55 - 59	60 un vairāk	
Tukuma nov.	17	92	131	156	134	143	114	125	116	135	1163
Bezdarbnieku skaits īpatsvars vecuma grupā no kopējā skaita (%)											
Tukuma nov.	1 %	8 %	11 %	13 %	12 %	12 %	10 %	11 %	10 %	12 %	

6. tabula

Reģistrēto bezdarbnieku skaits Tukuma novadā sadalījumā pēc izglītības līmeņa (NVA)

Izglītība	skaits	%
Augstākā	190	16,34
Profesionālā	304	26,14
Vispārējā vidējā	298	25,62
Pamatizglītība	304	26,14
Zemāk par pamatizglītību	66	5,67
Nav norādīts	1	0,09

Saskaņā ar jaunākajiem CSP datiem par atalgojumu apvienotajos novados un valstī 2020. gadā bruto vidējā alga publiskajā un privātajā sektorā (privātajā sektorā tiek apkopota informācija tikai par uzņēmumiem, kuros nodarbināti vismaz 50 darbinieki) atšķiras ievērojami. Augstākā darba samaksa ir Engures novadā (1084 EUR), bet zemākā – Kandavas novadā (746 EUR), kas veido 45 % atšķirību.

7. attēls. Vidējās bruto darba samaksas dinamika (CSP).

Atšķirīga tendence vērojama arī algu pieaugumā apskatītajā laika periodā (skat. 7. tabulu): Engures un Tukuma novadā vērojama pozitīva tendence, jo vidējās darba algas pieaugums pat pārsniedz Latvijas vidējos rādītājus, bet Kandavas un Jaunpils novadā algu pieaugumā būtiski atpaliek no vidējiem rādītājiem valstī.

7. tabula

Reģistrēto bezdarbnieku skaits Tukuma novadā (NVA)

	Darba samaksas pieaugums no 2017.g. - 2020.g.	
	Absolūtais pieaugums	Procentuālais pieaugums
Latvija	213	21,3 %
Engures novads	278	34,5 %
Tukuma novads	201	24,1 %
Jaunpils novads	90	12,6 %
Kandavas novads	65	9,5 %

Uzņēmējdarbība

Uzņēmējdarbības situācija novada pilsētās un pagastos pēc uzņēmumu un komersantu reģistrācijas adreses apkopota 8. tabulā. Dati parāda, ka izaicinājumus novadā rada ļoti atšķirīga situācija novada teritorijās, piemēram, ir pagasti, kuros koncentrējas uzņēmējdarbība, bet citos uzņēmējdarbības intensitāte ir salīdzinoši zema.

8. tabula

Uzņēmējdarbība novada teritorijās (VID, Lursoft)

Teritorija	Uzņēmumu, komersantu skaits
Tukuma pilsēta	1247
Smārdes pag.	350
Jaunpils pag.	230
Tumes pag.	210
Pūres pag.	173
Engures pag.	271
Slampes pag.	221
Lapmežciema pag.	248
Sēmes pag.	147

Kandavas pilsēta	261
Kandavas pag.	218
Degoles pag.	70
Lestenes pag.	64
Jaunsātu pag.	72
Irlavas pag.	149
Džūkstes pag.	170
Zantes pag.	111
Zentenes pag.	111
Cēres pag.	67
Zemītes pag.	83
Vānes pag.	146
Viesatu pag.	40
Matkules pag.	86

Jāatzīmē, ka vairāki nozīmīgi uzņēmumi datus netiek norādīti, jo nav reģistrēti Tukuma novadā, piemēram, SIA “Daiļrade koks” Tukuma ražotne, SIA “RIMI LATVIA”, SIA “MAXIMA Latvija”, AS “Kesko Senukai Latvia” un citi mazumtirdzniecības uzņēmumi, kas būtiski ietekmētu mazumtirdzniecības nozares īpatsvaru. Kā arī vēl citi uzņēmumi, kuru filiāles darbojas novadā.

9. tabulā apkopoti divdesmit lielākie Tukuma novada teritorijā reģistrētie uzņēmumu pēc apgrozījuma, kā arī attēlotas apgrozījuma izmaiņas attiecībā pret 2020. gadu.

9. tabula

Lielākie Tukuma novadā reģistrētie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2021. gadā (Lursoft)

Uzņēmums	Darbības veids (pēc NACE)	Apgrozījums, EUR	Apgrozījuma izmaiņas pret 2020, %
Tukuma Piens, Akciju sabiedrība	Piena pārstrāde un siera ražošana	65790286,00	-1 %
Skonto Plan Ltd, SIA	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība	41229338,00	0 %
TIMBEREX GROUP, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana	36713094,00	105 %
Puratos Latvia, SIA	Cita veida augļu un dārzeņu pārstrāde un konservēšana	24391690,00	5 %
Vilomix Baltic, SIA	Lauksaimniecības dzīvnieku barības ražošana	20610047,00	9 %
Jaunpils pienotava, Akciju sabiedrība	Piena pārstrāde un siera ražošana	19426891,00	19 %
STRABAG, SIA	Ceļu un maģistrāļu būvniecība	16987676,00	2 %
DEKŠŅI, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku	16158694,00	3 %
VĪTOLI AMI, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Mazumtirdzniecība nespécializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku	11911636,00	28 %
CSK STEEL, SIA	Metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana	10686554,00	36 %
Tukuma slimnīca, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Slimnīcu darbība	7628929,00	44 %

TELMS, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Elektroapgādes un telekomunikāciju sistēmu būvniecība	7307265,00	-4 %
Lauksaimniecības pakalpojumu piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība "RAIBAĻAS"	Lauksaimniecības izejvielu, dzīvju lopu, tekstilizejvielu un pusfabrikātu vairumtirdzniecības starpnieku darbība	7302615,00	52 %
Ceļu Emulsija-HL, SIA	Citur neklasificētu nemetālisko minerālu izstrādājumu ražošana	6760923,00	56 %
SNICKERS PRODUCTION, LATVIA, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Darba apgērbu ražošana	6630050,00	6 %
LINDSTROM PRODEM, SIA	Darba apgērbu ražošana	6472700,00	11 %
UNDA, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana	6394367,00	14 %
DELTA LV, Akciju sabiedrība	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem	5945199,00	6 %
CIETKOKS, SIA	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana	5541925,00	52 %
AMATNIEKS, Sabiedrība ar ierobežotu atbildību	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība	5324774,00	-18 %

Tūrisms

Tūrisms un zīmolveidība

Tūrisms ir viena no vadošajām eksporta nozarēm pasaulē, kas līdz 2020. gada sākumam stabili attīstījās un bija nozīmīga eksporta nozare visās valstīs, arī Latvijā. Tā kā tūrisma nozarei ir liels multiplikatora efekts, tā izaugsme dod pieprasījuma stimulu ēdināšanas, transporta, veselības, izklaides un tirdzniecības pakalpojumiem. Tūrisms un brīvā laika pavadīšana ir viena no nozarēm, kas veido Tukuma novada ekonomisko specializāciju. Statistikā tūrisma nozare ir apakšnozaru kopums, kas sniedz primāros un sekundāros pakalpojumus. Pie primārajiem var uzskatīt dažādas tūristu piesaistes vietas, kas tiek uzskatīti par apskates objektiem vai atpūtas un izklaides vietām, un dažādas organizētās norises, uz kurām dodas ne tikai vietējie iedzīvotāji, bet arī citās administratīvajās teritorijās un valstīs dzīvojošie – kultūras un sporta pasākumi, lietišķās konferences u.tml., kā arī izmitināšanas pakalpojumus. Savukārt pie sekundārajiem minami ēdināšanas, sabiedriskā transporta, mazumtirdzniecības u.c. pakalpojumi, kurus ceļojumu laikā izmanto tūristi.

Nacionālā mērogā tūrisms ir arī viens no mārketinga instrumentiem, ko pašvaldība var izmantot iedzīvotāju dzīvesvietas izvēlei, piesaistot tos aktīvās ekonomiskās un sociāli kulturālās dzīves dēļ, tādēļ tūrisma attīstības veicināšana ir nozīmīga pašvaldības darbībā. Pašvaldības darbība tūrisma kā teritorijas mārketingā ir vērsta uz Tukuma novada apmeklētāju skaita palielināšanu, apmeklējuma ilguma palielināšanu un uz atkārtotu apmeklējumu sekmēšanu. Pašvaldības uzdevums ir sekmēt novada uzņēmēju atbalstu un tūrisma produktu attīstību, radīt labvēlīgu vidi viesmīlības uzņēmumu darbībai, prasmīgi izmantojot mārketingu un zīmolveidību, piesaistīt novadam dažādas apmeklētāju mērķa grupas.

Tukuma novada pašvaldības struktūrvienība – Tūrisma un mantojuma attīstības nodaļa (TuMan) izveidota 2021. gada 1. augustā. TuMan savā darbībā vadās pēc:

- agrākās Tukuma novada attīstības programmas 2015-2021. gadam Rīcības plāna, ņemot vērā tajā noteikto Rīcības virziena 11 – “Augošs tūrisms” un Investīciju plāna noteiktos uzdevumus, nodrošinot tūrisma attīstību atbilstoši ilgtspējīgas attīstības principiem un definējot Tukuma novadu un Tukuma tūrisma reģionu jeb klasteri – agrākos Tukuma, Engures, Jaunpils un Kandavas novadus kā vienotu tūrisma galamērķi Latvijā, kā arī turpinot realizēt stratēģijā noteiktos mērķus mārketinga, tūrisma piedāvājumu un produktu izveidē un tūrisma pakalpojumu sniedzēju darbības kvalitātes uzlabošanā;

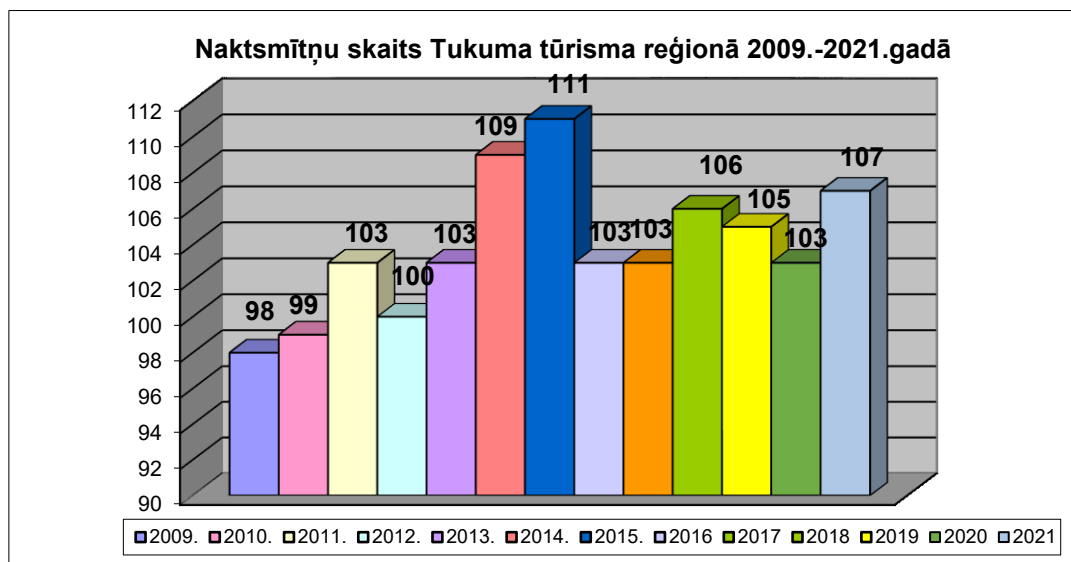
- tāpat savā darbā līdz jaunās novada attīstības stratēģijas un Rīcības plāna pieņemšanai savā darbībā vadās arī pēc klāt pienākušo novadu – Engures, Jaunpils un Kandavas novada attīstības plānošanas dokumentiem;
- pēc 2022. gada 30. martā pieņemtās “Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.-2042. gadam” un “Tukuma novada Attīstības programmas 2022.-2028. gadam” Rīcības un investīciju plāna.

Tukuma tūrisma klastera stiprināšanas nolūkos TIC savā darbā vadās pēc “Tukuma tūrisma galamērķa tūrisma attīstības stratēģijas 2017-2022. gadam”. Savā darbībā zīmolvedības un tūrisma aktivitāšu ieviešanai TuMan vadās arī pēc Tukuma zīmola stratēģijā noteiktajiem mērķiem, realizē “Tukuma zīmola iedzīvināšanas ģenerālplānu” 2022.-2025. gadam pozitīva pašvaldības tēla veidošanā, stiprināšanā un popularizēšanā. Līdz 2020. gadam starp galvenajiem tūrisma piedāvājumiem novadā bija gan dažādi tūristu piesaistes objekti, gan arī kultūras un sporta pasākumi, taču Covid-19 radītās krīzes un no tās izrietošo aizliegumu dēļ tie pēdējos divus gadus izzuduši, kas vērojams un ar ko izskaidrojami arī tūrisma statistikas dati par nozares situāciju novadā. 2022. gadā atceltie liegumi ceļošanas ierobežojumi ir strauji palielinājuši vietējā tirgus (Latvijas un Baltijas valstu iedzīvotāju) ceļošanu uz ārvalstīm, jo īpaši dienvidu zemēm, kas atstājusi ietekmi uz vietējā tūrisma rādītājiem gan Latvijā kopumā, gan arī Tukuma novadā. 2022. gada tūrisma statistikas datus ietekmi atstājusi arī 24. februārī sākusies karadarbība Ukrainā, kas arī ir krietni samazinājusi ārvalstu ceļotāju skaitu, uzskatot Latviju un Baltijas reģionu par nedrošu ceļošanai.

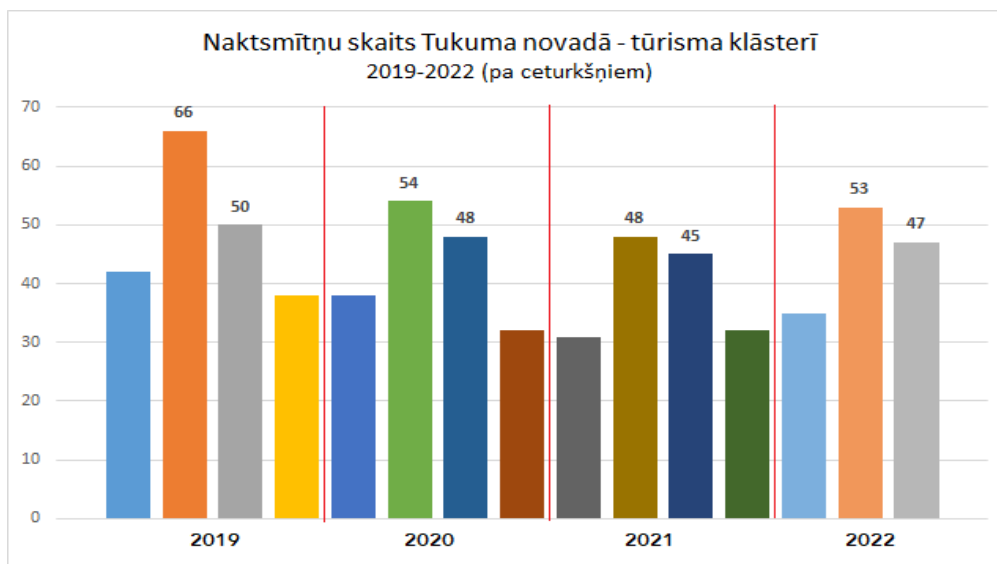
Tūrisms, Covid-19 un karadarbība Ukrainā – statistika 2021.-2022.

2021. gadā, turpinoties Covid-19 epidēmijas noteiktajiem ierobežojumiem, joprojām apmeklētākie objekti bija dabas tūrismā – Ķemeru nacionālais parks (vairāk nekā 130 tūkstoši), Lielā Ķemeru tīreļa laipa (vairāk kā 90 tūkstoši) un Engures ezera dabas parks (vairāk nekā 50 tūkstoši), kā arī nozīmīgākie kultūrvēsturiskie objekti – Jaunmoku un Jaunpils pils (+/- 50 tūkstoši). 2022. gadā apmeklējumu skaits varētu būt līdzīgs vai, iespējams, mazāks, ņemot vērā, ka starptautiskajam tūrismam ierobežojumi atcelti (statistikas datu par 2022. gadu apkopošana tiks pabeigta 2023. gada maijā).

Pēc Tukuma TIC datubāzē un statistikas apkopojumā par naktsmītņu darbību, 2022. gada sākumā bija 107 naktsmītnes. Savukārt pēc Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem, novadā vasaras sezonā fiksētas un statistikas dati tiek apkopoti tikai no puses naktsmītņu – 53 (aptaujai un datu ievākšanai nepakļaujas mazās naktsmītnes). Taču abi dati uzrāda, ka naktsmītņu skaits ir vairāk vai mazāk stabils.

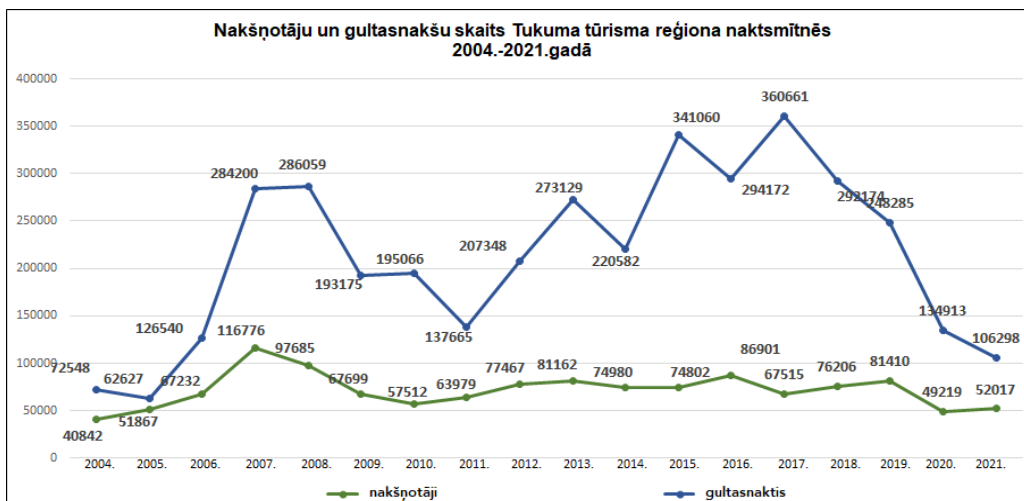

8. attēls. Naktsmītņu skaita izmaiņas. Avots: Tukuma TIC

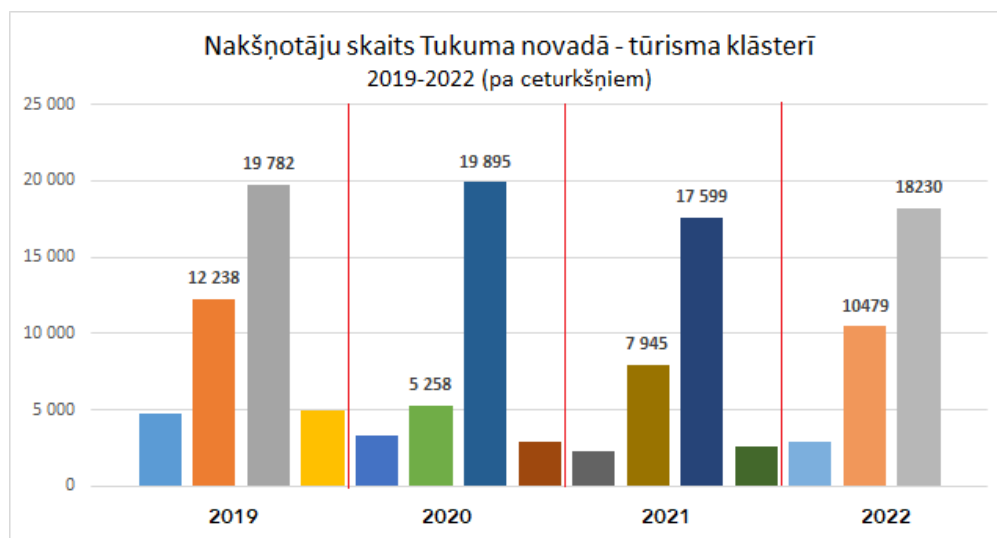

9. attēls. Naktsmītņu skaits Tukuma novadā Avots: CSP

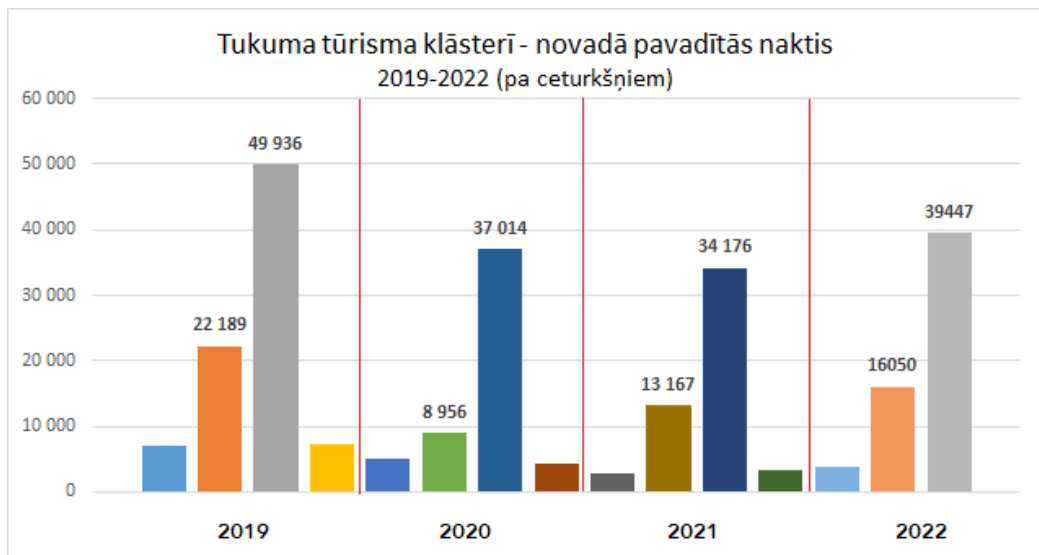
Līdz ar to ir atšķirīgi arī naktsmītņu darbības nozīmīgākie rādītāji absolūtajos skaitļos, bet abi parāda līdzīgas tendences gan nakšņotāju, gan gultasnakšu rādītājos ar, lai arī nelielu, bet pozitīvu līknes virzību uz augšu pēc Covid-19 ierobežojumu mazināšanas 2021. gadā un atcelšanas 2022. gadā.

10. attēls. Nakšņotāju un gultasnakšu skaits Avots: Tukuma TIC

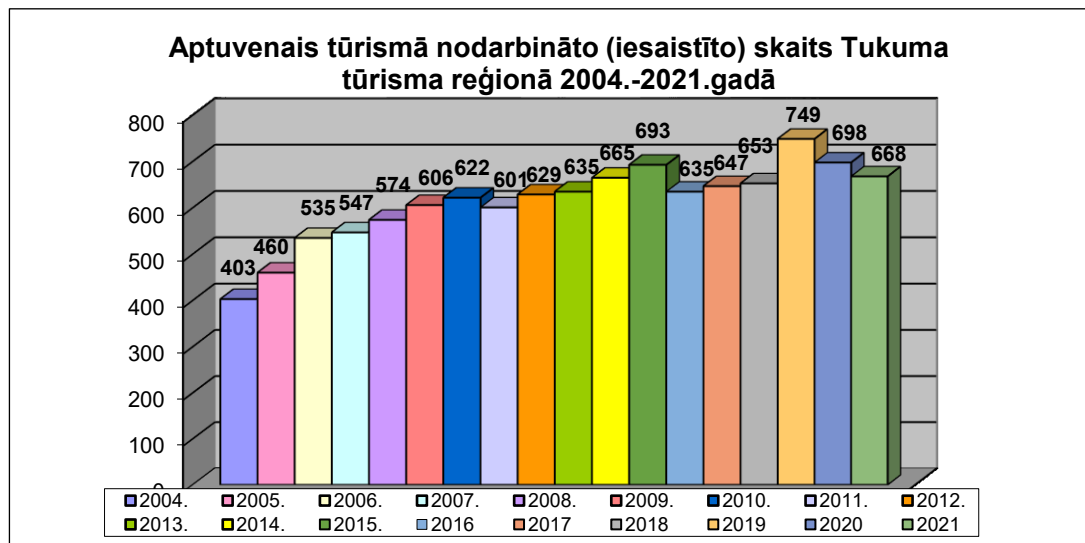
11. attēls. Nakšņotāju skaits Avots: CSP

12. attēls. Tukuma tūrisma klāsterī pavadītās naktis Avots: CSP

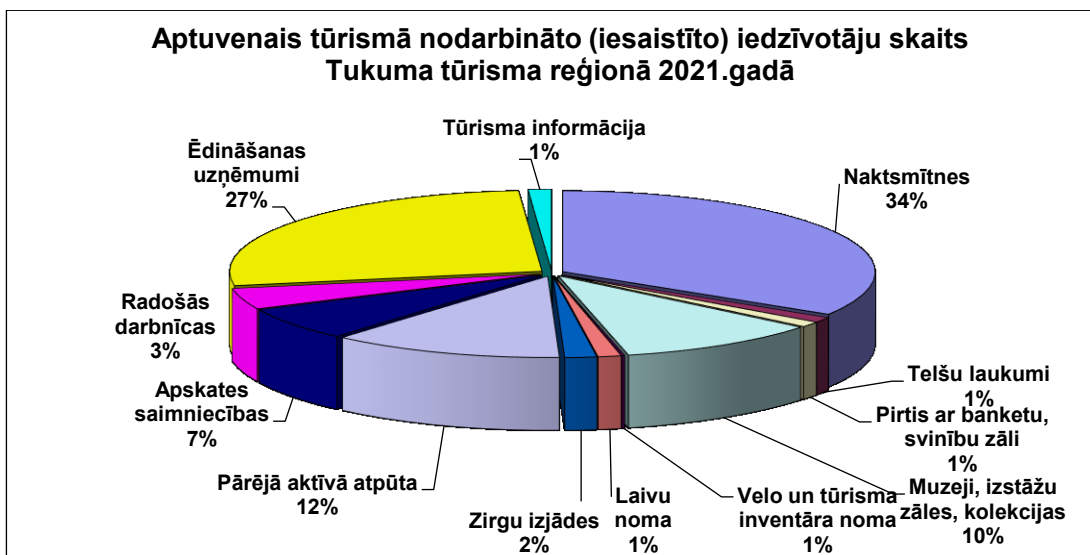
Tūrisma nodarbināto skaits

Pēc 2021. gada novada uzņēmēju informācijas datu apkopošanas, tūrismā – gan primāro, gan sekundāro pakalpojumu sniegšanā nodarbināti aptuveni 668 darbinieki, kas ir par 81 mazāk nekā pirms Covid-19 epidēmijas.

13. attēls. Tūrismā iesaistīto nodarbināto skaits Avots: Tukuma TIC

Lielākā daļa ir nodarbināti naktsmītņu (aptuveni 34 %) un ēdināšanas (27 %) sektorā.

14. attēls. Tūrismā iesaistīto iedzīvotāju skaits. Avots: Tukuma TIC

Tūrisma piedāvājums un mārketinga 2022. gadā

Lai atgrieztu Tukuma novadu un Tukuma tūrisma klasteri spēcīgāko Latvijas tūrisma galamērķu TOP 10 sarakstā, svarīgi strādāt gan pie atbilstošas infrastruktūras un tūrisma produktu un piedāvājumu izveides, gan pie teritorijas mārketinga aktivitātēm. Ņemot vērā 2022. gadā prognozēto eventuālo nozares attīstību, teritorijas mārketingam jāstrādā ne vien uz galamērķu tirgiem kopumā, bet obligāti veidojami nišu tūrisma piedāvājumi, uzrunājot īpaši mērķētas ceļotāju mērķa grupas: dabas un aktīvā tūrisma dalībnieki, ģimenes ar bērniem, brīvdienu ceļotāji (atpūtnieki pie jūras) u.c., ņemot vērā īstermiņa un ilgtermiņa noteiktos nozares darbības ierobežojumus.

2022. gadā Tukuma novada tūrisma virzīšanai strādāts gan pie jaunu kopēju teritorijas piedāvājumu veidošanas, gan pie to virzīšanas. Starp nozīmīgākajiem darbiem minami:

- Gastronomiskajā tūrismā: sadarbībā ar LIAA un “Lauku Ceļotājs” un partnerību “Partnerība laukiem un jūrai” noorganizēta akcija “Mājas kafējnicu dienas Kurzemes pievārtē 2022” 17.-18.09.2022. visā novada teritorijā, kurā iekļāvās 18 piedāvājumi; izdota brošūra “Mājas kafējnicu dienas Kurzemes pievārtē 2022. Izgaršo rudenī Tukuma pusē” (1 valoda, 2000 eks.);

15. attēls. Akcijas “Mājas kafējnicu dienas Kurzemes pievārtē 2022” brošūra – vāks un nišu piedāvājuma atvērums

- Dabas tūrismā: izdota poligrāfiski un izplatīta arī elektroniski dabas tūrisma piedāvājuma brošūra “Dabas tūrisms. Tukums un apkārtnē” (6 valodas, 9000 eks.) un veikta Mežtakas – Tukuma novada posmu apsekošana un marķēšana kopīgi ar Kurzemes plānošanas reģiona speciālistiem;

Zīmolvedība

2022. gadā sagatavots – aktualizēts jauns zīmola “Uz Tukumu pēc smukuma” ieviešanas plāns 2022.-2027. gadam, kā arī strādāts ar 2021. gadā izveidoto Tukuma tirgus zīmola plāna ieviešanu (sadarbībā ar Tukuma tirgu). 2022. gadā kā nozīmīgākās aktivitātes realizēts:

- jaunu Vectukuma dzelteno plāksnišu izvietošana Brīvības laukumā un Elizabetes ielā;
- sadarbībā ar Tukuma tirgu eksponēts Tukuma tirgus zīmols pilsētvidē (tirgū);
- sadarbībā ar Attīstības nodaļas ainavu arhitekti Maiju Fogeli noorganizēts “Smukuma seminārs” ar ainavu arhitektu un stādaudzētāju lekcijām un konkursa “Tukuma novada sakoptākais īpašums 2022” uzvarētāju apbalvošanu;
- noorganizēts ziemas konkurss “Ziemassvētku smukums 2022” Tukuma novadā (sadarbībā ar pagastu pārvaldēm) un pasniegtas konkursa uzvarētāju balvas Tukuma pilsētā (27.12.2022.).

Saistībā ar novada simboliku un zīmolvedību, 2022. gada 26. janvārī apstiprināti saistošie noteikumi Nr. 6 “Par Tukuma novada simboliku” – ģerboņiem, karogiem, zīmoliem – preču markām un himnām, bet zīmola “Uz Tukumu pēc smukuma” plānā definēta novada zīmola gatavības stadija un nepieciešami priekšnosacījumu novada zīmola izveidei, kā arī novada simbolikas izmantošanas vadlīnijas.

Kultūras mantojuma saglabāšana

Nozīmīgākais paveiktais darbs kultūras mantojuma saglabāšanas jomā ir aktualizētā Tukuma pilsētas vēsturiskā centra vēsturiskās apbūves arhitektoniski mākslinieciskās izpētes aktualizēšana sadarbībā ar SIA “AIG”. Uzsākta stacijas Tukums I vēsturiskā pulksteņa atjaunošana pie fasādes sienas (sadarbībā ar Komunālo nodaļu).

2022. gads pagājis padomju un nacistisko režīmu slavinošo objektu demontāžas zīmē, Tukuma novadā demontējot 5 objektus. Savukārt gada nogalē uzsākta sadarbība ar Jūrmalas pilsētas pašvaldību nemateriālā mantojuma – zvejas tīklu darināšana projekta pieteikšanai nemateriālā mantojuma sarakstam. Aktivitātē iesaistīts Engures Saieta nams un Lapmežciema muzejs.

Investīcijas 2023. gadam

Ar Eiropas Savienības struktūrfondu finansiālu atbalstu, valsts budžeta finansējumu un pašvaldības līdzfinansējumu 2023. gadā īstenojami pašvaldības attīstībai nozīmīgi projekti.

Turpinās projekta “**Energoefektivitātes paaugstināšana PII “Vālodzīte”**” īstenošana. Projekta īstenošanas rezultātā ēkā tiks veikti energoefektivitātes pasākumi, t.sk., esošo logu, durvju nomaiņa, un vējtveru izveide, fasādes sienu siltināšana, bēniņu pārsegumu siltināšana, cokola sienu siltināšana, kā arī iekštelpu atjaunošana pēc energoefektivitātes un inženiertīklu pārbūves pasākumu ieviešanas. Būvdarbus veic piegādātāju apvienība “MB/HX”, kuru veido SIA “MARELS BŪVE” un SIA “HEINEX”. Būvuzraudzību nodrošina SIA “RS Būvnieks” un autoruzraudzību veic būvprojekta “Pirmsskolas izglītības iestādes “Vālodzīte” pārbūve” autors SIA “Būvdizains”. Projekta kopējās izmaksas ir 1 854 524,29 EUR. Projekta attiecināmās izmaksas ir 820 708,79 EUR, no kurām ERAF finansējums 454 200,00 EUR, valsts budžeta dotācija 20 038,24 EUR un pašvaldības līdzfinansējums 346 470,55 EUR. Projekta neattiecināmās izmaksas ir 1 033 815,50 EUR. Būvdarbus plānots pabeigt 2023. gada sākumā.

Turpinās ERAF projekta Nr. 9.3.1.1/19/I/045 “**Pakalpojumu infrastruktūras attīstība Deinstitutionalizācijas plāna īstenošanai Tukuma novada pašvaldībā**” ietvaros ir uzsākti būvdarbi daudzdzīvokļu ēkā **Celtnieku ielā 3, Tukumā**, kur būvdarbu veicējs ir SIA “Amatnieks”, būvuzraugs SIA “Marčuks” un autoruzraugs SIA “REM PRO”. Celtnieku ielā 3 tiks veikta trīs dzīvokļu pārbūve, paplašinot durvis un logus, lai pielāgotu pieejamību cilvēkiem ar kustību traucējumiem, remontdarbi un labiekārtošana nodrošinot visu sadzīvei nepieciešamo. Lai nodrošinātu grupu dzīvokļa pakalpojumu, tiks veikti remontdarbi arī atbalsta personāla telpai, labierīcībām un dušas telpai. Papildu par pašvaldības budžeta līdzekļiem ēkas ārpusē tiks uzbūvēts lifts, lai nodrošinātu vides pieejamību visiem ēkas iedzīvotājiem. **Sociālo grupu dzīvokļu «Rīti» Slampē jaunbūve** - projekta ietvaros plānots būvēt jaunbūvi, lai nodrošinātu grupu dzīvokļa pakalpojumu personām ar garīga rakstura traucējumiem. Ēkā paredzētas dzīvojamās istabas, ēdamistaba ar virtuvi, sanitārais mezgls, atpūtas telpa, sanitārā telpa, veļas telpa, garderobe, noliktava, kā arī tehniskā telpa. Paredzēta esošo akmens drupu demontāža un jaunās ēka apjoma izveidošana. Projektējamās ēkas piekļuve un

galvenā ieeja vērsta no dienvidu puses, nodalot plūsmas un veidojot neatkarīgu vidi no jau zemesgabalā esošas ēkas. Ēkas apjoms veidots kā viena stāva būve, lai nodrošinot piekļuvi visām ēkas telpām. Ārējā pieejā paredzēti neslīdoši cietā seguma piebraucamie ceļiņi, gaiteni projektēti nodrošinot brīvo platumu vismaz 1,5 m, durvju vērtnes brīvo platumu 0,9 m, visām telpām paredzēts nodrošināt piekļuvi cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Šobrīd ir veikta būvdarbu uzsākšanas nosacījumu izpilde, atzīme par to izpildi tika saņemta 2022. gada 24. novembrī, būvdarbus veiks SIA “Bildberg”, autoruzraudzību veiks SIA “CMB”, būvuzraudzību nodrošinās SIA “Marčuks”.

ERAF projekta Nr. 9.3.1.1/19/I/045 “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība Deinstitutionalizācijas plāna īstenošanai Tukuma novada pašvaldībā” ietvaros – **Melnezera ielā 1, Tukumā** norit būvprojekta izstrāde, kuru veic SIA “ADO Birojs”. Projekta ietvaros ēkas pirmajā stāvā plānots veikt daļēju pārbūvi, lai telpas pielāgotu specializēto darbnīcu pakalpojumu sniegšanai un vides pieejamības nodrošināšanai cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Ieceres risinājumā paredzēts tālāk minētās četru veidu specializētās darbnīcas ar tām nepieciešamajām palīgtelpām – mājturības bloks ar nepieciešamajām palīgtelpām, galdniecības un restaurācijas darbnīca, daiļamatniecības darbnīca, lauksaimniecības darbnīca ar darba telpu un noliktavu. Būvdarbus plānots veikt 2023. gadā. Projekta kopējās attiecināmās izmaksas ir 2 720 016,36 EUR, no kurām Eiropas Reģionālā attīstības fonda līdzfinansējums ir 66,89 % un Nacionālais publiskais finansējums ir 33,11 %, savukārt neattiecināmās izmaksas tiks segtas no pašvaldības budžeta līdzekļiem. Projekta mērķis ir - sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide un attīstība Tukuma novada pašvaldībā. Projekta īstenošanas rezultātā tiks izveidotas divas grupu dzīvokļa pakalpojuma sniegšanas vietas, sociālās rehabilitācijas centrs, dienas aprūpes centrs un specializētās darbnīcas. Projekta īstenošanas pamats ir “Rīgas plānošanas reģiona Deinstitutionalizācijas plāns 2017.- 2020. gadam” un tajā paredzēto rezultātu sasniegšana.

Uzsākti būvniecības un turpinās darbi **Zemgales vidusskolā**. Plānotie darbi projekta ietvaros – sporta zāles jumta logu maiņa, četru klašu telpu pamatu, ārsienu un jumtu siltināšana, jumta seguma, logu nomaīņa kvalitatīva mācību procesa nodrošināšanai izglītojamajiem drošā vidē. Darbus veic SIA “AMATNIEKS”. Līdz 2022. gada decembrim darbu izpilde 9,31 %. Pašvaldības investīciju projekta kopējās izmaksas 405 000 EUR, no kurām 85 % piešķirtais valsts budžeta finansējums 344 250 EUR un 15 % pašvaldības finansējums 60 750 EUR apmērā. Piešķirtais papildus finansējums – 57 463,03 EUR

Turpinās projekta “**Atpūtas parka “Vēja dārzs” labiekārtojumu atjaunošana Smārdes pagastā**” īstenošana. Projekta ietvaros tiks atjaunoti seši labiekārtojuma elementi – celmu taka, siena zārds, ložņājamais, lielais līdzsvara balķis, mazā māja un multifunkcionālā platforma. Papildus tam pašvaldības budžeta ietvaros tiks atjaunoti divi labiekārtojuma elementi – čūska un sols bez atzveltnes. Elementu atjaunošanas darbus veic SIA “Kurzemes koka dizaina centrs”, būvuzraudzību nodrošina SIA “BŪVINŽENIERIS”. Projekta kopējās izmaksas ir 29079,41 EUR. Finansējuma avoti: ELFLA finansējums 17991,30 EUR apmērā un Tukuma novada pašvaldības līdzfinansējums 11088,11 EUR.

2023. gada sākumā noslēgsies **Kurzemes ielas posma pārbūves 3.kārtas būvdarbi Tukumā**. Kurzemes ielas posmā tika izbūvēts jauns ūdensapgādes un kanalizācijas tīkls, nomainīts luksofors Kurzemes ielas un Raudas ielas krustojumā, kā arī uzstādīts LED apgaismojums pārbūvētajā posmā un uzklāts jauns asfalta segums. Būvdarbus veica SIA “CTB”, būvuzraudzību – SIA “BaltLine Globe”, autoruzraudzība – SIA “3C”. Būvdarbu izmaksas ir 2 175 337,94 EUR, tajā skaitā PVN. 2021. gada 1. jūnijā Ministru kabinets apstiprināja valsts budžeta finansējuma piešķiršanu augstas gatavības pašvaldību investīciju projektiem, kas saistīti ar “Covid-19” krīzes pārvarēšanu un ekonomikas atlabšanu. No šiem līdzekļiem Tukuma novada Domei 1,367 miljons EUR valsts budžeta finansējuma tika piešķirts Kurzemes ielas pārbūves 3.kārtas īstenošanai. Šis ir finansējums, kas nebūs jāatmaksā atpakaļ valstij.

Turpinās **Annas, Kalna, Miera un Magoņu ielu Tukumā pārbūve**. Projekts paredz pašvaldības transporta infrastruktūras būvniecību Tukuma pilsētā. Būvprojektos iekļauta pilsētas centra grants ielu (kopā 1.233 km) pārbūve – asfaltēšana un lietus ūdens atvades risinājumi. Pašreiz ielas ir ar nevienmērīgu grants/šķembu segumu un sliktu lietus ūdens atvadi no brauktuves virsmas. Kopējās izmaksas ir 735 761,02 EUR.

Tiek īstenots projekts “**Multifunkcionālas asfalta velotrases “pump truck” būvniecība Ziļu ielā 2A, Kandavā**”, Nr. 22-08-AL14-A019.2203-000002. Trase būs piemērota dažāda vecuma grupu un prasmju apmeklētājiem. Trase paredzēta nemotorizētiem pārvietošanās līdzekļiem Velotrase tiks veidota ar dažāda augstuma uzbērumiem, virāžām, platformām, kuras mērķtiecīgi savirknētas, sniedzot iespēju braucējiem attīstīt ātrumu, izmantojot gravitācijas un ķermeņa smaguma centra savstarpējo mijiedarbību, uz trases seguma

tiks veidoti indikatīvi krāsojumi, kas norāda braukšanas virzienu. Ar savu parakstu par atbalstu multifunkcionālas asfalta velotrases “pump truck” būvniecībai Zīļu ielā 2A, Kandavā, apliecināja vairāk nekā 270 iedzīvotāji. Projekta kopējās izmaksas plānotas 52 175,37 EUR, no tām 13 500,00 ELFLA līdzfinansējums un 38 675,37 EUR Tukuma novada pašvaldības finansējums. Šobrīd ir tehnoloģiskais pārtraukums būvdarbiem, tie tiks veikti pavasarī, kad iestāsies atbilstoši laikapstākļi būvdarbu veikšanai.

Tiks īstenots **projekts “Skeitparka izbūve Lapmežciemā”, Nr. 22-08-AL01-A019.2202-000003**. Jauno skeitparku paredzēts izbūvēt Lapmežciemā, Liepu ielā 2, blakus "Sporta kompleksam", aiz jau esošajiem sporta laukumiem, kur šobrīd ir neizmantota teritorija ar lielisku potenciālu tieši multifunkcionālas velotrases izbūvei. Projekta ietvaros paredzēts izbūvēt aktīvās atpūtas asfalta velotrase ar skeitparka elementiem. Asfalta velotrase ir moderna sporta infrastruktūras alternatīva ar vairākām priekšrocībām, salīdzinājumā ar ierastajiem skeitparkiem. Lieliska vide, kur jauniešiem attīstīt braukšanas prasmes, apmierinot skūteristu, skrituļslidotāju, skrituļdēlotāju un velobraucēju vajadzības. Projekta kopējās izmaksas plānotas 56 023,00 EUR, no tām 18 000,00 ELFLA līdzfinansējums un 38 023,00 EUR Tukuma novada pašvaldības finansējums. Šobrīd ir tehnoloģiskais pārtraukums būvdarbiem, tie tiks veikti pavasarī, kad iestāsies atbilstoši laikapstākļi būvdarbu veikšanai.

“Vides pieejamības nodrošināšana sociālo pakalpojumu sniegšanas vietās ēkās Skolas ielā 4, Zantē, Tukuma novadā, un Zīļu ielā 2, Kandavā, Tukuma novadā”. Investīciju projekta mērķis ir uzlabot vides, nodarbinātības un informācijas pieejamību visām sabiedrības grupām, tostarp personām ar invaliditāti un funkcionālajiem traucējumiem sociālo pakalpojumu nodrošināšanas vietās Skolas ielā 4, Zantē, Tukuma novadā, un Zīļu ielā 2, Kandavā, Tukuma novadā. Kopējais finansējums 268 620,00 EUR, no kura 222 000,00 EUR Atvēršanas fonda finansējums un 46 620,00 EUR pašvaldības līdzfinansējums.

Īstenošanā ir projekts Nr. 22-08-FL01-F043.0202-000004 **“Apgaismojuma izbūve Kupskalnu gājēju laipai, Lapmežciema pagastā”**. Projektā paredzētā apgaismojuma ierīkošana gar gājēju laipu, uzlabos takas pieejamību un izmantojamību arī gada tumšākajos laika posmos, līdz ar to, palielinot un novirzot cilvēku plūsmu uz jūru organizētā veidā un tādējādi veicinot kāpu un piekrastes meža zemsedzes neizbradāšanu, labāku saglabāšanu. Projekta ietvaros paredzēts uzstādīt 15 laternas un vienu prožektoru gar Kupskalnu gājēju laipas malu visā tās garumā. Projektā plānoti 2 informācijas stendi ar Lapmežciema pagasta karti un ar informāciju par populārākajām aizsargājamām augu sugām piekrastē, dabas vērtībām, kultūrvēsturiskā mantojuma objektiem – Ragaciema sedums, mazā bāka Gausajā jūdzē, putnu vērošanas tornis u.c. objekti, ko ir vērts apskatīt. Projektu finansē Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF) un Tukuma novada pašvaldība. Kopējās attiecināmās projekta izmaksas plānotas 25 652 EUR (divdesmit pieci tūkstoši seši simti piecdesmit divi euro), no kurām EJZF finansējums ir 20601,97 EUR un pašvaldības budžeta līdzfinansējums ir 5050.03 EUR.

Uzsākta projekta Nr. 22-08-FL01-F043.0202-000005 **“Laivu pietātnes izveide Bērziemā, Engures pagastā”** īstenošana. Plānotās būvdarbu izmaksas 29 000.00 EUR, no kuriem EJZF līdzfinansējums 26100,00 EUR. Projektu plānots īstenot līdz 2023. gada 30. septembrim.

Turpinās projekta **“Antropogēno slodzi mazinošas tūrisma infrastruktūras attīstība un biotopu apsaimniekošanas pasākumi Abavas senlejā”** īstenošana. Projekta mērķis ir veikt kompleksus pasākumus antropogēnās slodzes mazināšanai un biotopu apsaimniekošanai īpaši aizsargājamā dabas teritorijā “Abavas senleja” esošajā dabas liegumā “Čužu purvs”, lai saglabātu tajā esošās dabas vērtības, biotopu daudzveidību un teritorijas izcilo ainavisko vērtību, mazinot cilvēku radīto ietekmi. Projekta īstenošanas gaitā ir pabeigta būvprojekta izstrāde infrastruktūras atjaunošanai un pārbūvei, paredzot atjaunotas un papildinātas koka gājēju laipas Čužu purva pastaigu takā, auto stāvlaukuma pārbūvi, vides pieejamības prasībām atbilstošas tualetes ēkas izbūvi stāvlaukumā, labiekārtojuma elementu uzstādīšanu, kā arī informācijas stendu, norādes zīmju un ĪADT robežzīmju atjaunošanu. Papildus infrastruktūras attīstības darbiem tiks veikti arī biotopu apsaimniekošanas pasākumi 27,5 ha platībā – atjaunojoša pļaušana, koku izciršana un sakņu frēzēšana, ekspansīvo sugu īpatsvara samazināšana. Projekta kopējās attiecināmās izmaksas plānotas 295 000,00 EUR, no kurām Eiropas Savienības Kohēzijas fonda finansējums 85 % jeb 250 750,00 EUR, valsts budžeta dotācija 11 062,49 EUR un pašvaldības budžeta līdzfinansējums 33 187,51 EUR. Projektu plānots īstenot līdz 2023. gada 31. oktobrim.

Turpinās projekta **“Apsaimniekošanas pasākumu veikšana un infrastruktūras izveide dabas liegumā “Pliņciema kāpa”** īstenošana. Tukuma novada pašvaldība un Centrālā finanšu un līgumu aģentūra

2022. gada 27. jūnijā parakstīja vienošanos par Eiropas Savienības fonda projekta Nr. 5.4.3.2/22/A/003 “Apsaimniekošanas pasākumu veikšana un infrastruktūras izveide dabas liegumā “Pliņciema kāpa” īstenošanu. Projekta mērķis ir mazināt antropogēnās slodzes ietekmi, veicināt divu Eiropas Savienības nozīmes biotopu un divu īpaši aizsargājamo sugu dzīvotņu labvēlīga aizsardzības stāvokļa sasniegšanu īpaši aizsargājamā dabas teritorijā - dabas liegumā “Pliņciema kāpa” (Natura 2000 teritorijā). Dabas liegums ((DL) “Pliņciema kāpa” ietver piekrastes kāpu valni joslā gar Rīgas jūras līci ar Latvijā vienīgo kāpu deflācijas ieplaku, 2004. gadā iekļauts Natura 2000 tīklā. DL nozīmīgākā un unikālākā dabas vērtība ir teritorijā esošais jūras un piekrastes biotopu komplekss, kas ir gan vērtīgs un īpaši aizsargājams biotops, gan arī nozīmīgs un unikāls ainavas elements, gan arī dzīvesvieta vairākām aizsargājamām augu, putnu, rāpuļu un bezmugurkaulnieku sugām. Dabas lieguma teritorija ir iecienīts atpūtnieku gala mērķis, it īpaši vasaras sezonā siltajā laikā. Projekta ietvaros izveidotā infrastruktūra palīdzēs organizēt apmeklētāju plūsmu un mazinās negatīvo antropogēno ietekmi uz teritoriju, ko rada gan vietējie iedzīvotāji, gan tūristi un atpūtnieki. Projekta ietvaros plānotās aktivitātes:

1. gājēju laipu un celiņu izveide apmeklētāju plūsmas optimizēšana, lai saglabātu dabas vērtības un novirzītu apmeklētājus pa labiekārtotām teritorijām;

2. pludmales labiekārtojums ar soliņiem, rotaļu iekārtām un pārgērbsnās kabīnēm;

3. skatu platformas izveide;

4. stacionāras tualetes izbūve;

5. biotopu stāvokļa uzlabošanas pasākumi atbilstoši dabas aizsardzības plānam 9 ha platībā.

Projekta kopējās attiecināmās izmaksas plānotas 394 999,50 EUR, no kurām Eiropas Savienības Kohēzijas fonda finansējums 85 % jeb 335 749,57 EUR, valsts budžeta dotācija 14 812,48 EUR un pašvaldības budžeta līdzfinansējums 44 437,45 EUR. Projektu plānots īstenot līdz 2023. gada 31. oktobrim.

2023. gadā plānota **jaunaudžu retināšana** Pūres pagasta Medņu un Putnēnciema mežos 6,4 ha platībā ELFLA projekta ietvaros. Kopējās projekta attiecināmās izmaksas plānotas 2816,00 EUR ELFLA finansējums 50 % no attiecināmajām izmaksām – 1408,00 EUR un pašvaldības līdzfinansējums – 1408,00 EUR.

Centralizētas siltumapgādes apgādes sistēmas izveide Engurē. Ietver būvprojekta izstrādi katlu mājai un siltumtrasei par pašvaldības budžeta līdzekļiem. Siltumtrases projektēšanas pabeigta 2022. gada jūlijā. Turpinās katlu mājas projektēšana, plānots pabeigt līdz 2023. gada 1. jūnijam. Siltumtrases būvprojekta izstrādes izmaksas 10 285,00 EUR, katlumājas – 18 150,00 EUR.

Novadā turpinās veselību veicinošu projektu īstenošana. Tiek īstenots projekts **“Primārās veselības aprūpes tehniskā nodrošinājuma uzlabošana Skaidrītes Jurēvicas ģimenes ārsta praksē”** Projekta mērķis ir uzlabot kvalitatīvu veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību, jo īpaši sociālās, teritoriālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, attīstot veselības aprūpes tehnisko nodrošinājumu Skaidrītes Jurēvicas ģimenes ārsta praksē. Projekta ietvaros tiks iepirkta medicīniskās ierīces, mēbeles un datortehnika. Projekta kopējās izmaksas ir 14 825,45 EUR, no kurām 85 % ERAF finansējums 12 601,63 EUR apmērā, 9 % Valsts budžeta finansējums 1334,29 EUR apmērā, 6 % pašvaldības finansējums 889,53 EUR apmērā. Projekta rezultātā tiks attīstīta viena ģimenes ārsta prakse, kā rezultātā uzlabosies pakalpojuma pieejamība un kvalitāte Skaidrītes Jurēvicas ģimenes ārsta praksē reģistrētajiem pacientiem.

ESF projekta Nr. 9.2.4.2/16/I/011 “Veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumu pieejamība Tukuma novadā, jo īpaši teritoriālās, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, īstenojot vietēja mēroga pasākumus.” ietvaros 2022. gadā īstenoti 423 pasākumi – fizisko aktivitāšu nodarbības, slidošanas nodarbības, semināri skolēniem par atkarību mazināšanas pasākumiem, garīgās veselības veicināšanas pasākumi, nometne personām ar invaliditāti, dienas grupas bērniem, veselīga uztura nodarbības, pasākumi par seksuālo un reproduktīvo veselību. Līdz 2023. gada beigām plānots īstenot vēl 452 pasākumus. Projekta kopējie attiecināmie izdevumi ir 575 240,00 EUR, no kuriem ESF finansējums 85 % un valsts budžeta līdzfinansējums 15 %; Projekta mērķis ir uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem novada iedzīvotājiem, īstenojot vietējā mēroga pasākumus sociālās atstumtības un nabadzības riskam pakļautajām iedzīvotāju grupām. Projekta mērķa grupa ir visi novada iedzīvotāji, jo īpaši trūcīgie un maznodrošinātie iedzīvotāji, bezdarbnieki, personas ar invaliditāti, iedzīvotāji, kas vecāki par 54 gadiem un bērni.

ESF projekts “Slimību profilakses un veselības veicināšanas pasākumi Tukuma novadā, Kandavas un pagastu apvienībā”. Projekta “Slimību profilakses un veselības veicināšanas pasākumi Tukuma novadā, Kandavas un pagastu apvienībā” mērķis ir uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumiem visiem Tukuma novada iedzīvotājiem, jo īpaši teritoriālās, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajiem iedzīvotājiem, īstenojot aktivitātes Tukuma novadā, Kandavas un pagastu apvienības teritorijā. Projekts tiks realizēts laika periodā no 2017. gada 7. jūnija līdz 2023. gada

31. decembrim. Kopējās projekta izmaksas ir 169 278,00 EUR, tai skaitā Eiropas Sociālā fonda finansējums 143 886,30 EUR apmērā un valsts budžeta finansējums 25391,70 EUR apmērā.

Turpinās **ESF projekta “Slimību profilakses un veselības veicināšanas pasākumi Tukuma novadā, Jaunpils un Viesatu pagastu pārvaldē”** Nr. 9.2.4.2/16/I/077 2. kārtas pasākumu īstenošana. Projekta aktivitātes turpināsies līdz 2023. gadam. Projekts tiek finansēts no Eiropas Sociālā fonda (85 %) un valsts budžeta līdzekļiem (15 %). Kopējais attiecināmais finansējums no 2017. gada līdz 2023. gadam projekta īstenošanai ir 51 472,00 EUR, t.sk. ESF finansējums 43 751,20 EUR un Valsts budžeta finansējums 7 720,80 EUR. Projekts turpināsies līdz 2023. gada maijam.

Energoefektivitāte novadā – Eiropas pilsētu finansēšanas mehānisma (European City Facility - EUCF) projekts **“Visaptveroši energoefektivitātes pasākumi publiskajās ēkās Tukuma novadā, Latvija”** (“Comprehensive energy efficiency measures in public buildings of Tukums, Latvia”) Nr. 864212 EUCF. EUCF granta ietvaros tiks veikta energoefektivitātes paaugstinošu risinājumu izpēte desmit Tukuma novada pašvaldības publiskajās ēkās ar visaugstāko enerģijas patēriņu, analizējot enerģijas sistēmas, lai optimizētu izmaksas un samazinātu enerģijas patēriņa slogu, saskaņā ar “Tukuma novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata politikas rīcības plānu 2020.-2030. gadam”. Rezultātā tiks izstrādāts investīciju pieteikums, lai veicinātu pašvaldības publisko ēku enerģijas patēriņa samazināšanos. Kopējās EUCF granta izmaksas ir 60 000 EUR, kas tiek pilnā apmērā finansētas no EUCF līdzekļiem. Tiek plānota LED lampu nomaiņa Tukuma novada ielu apgaismojumam.

Turpinās **pirmsskolas izglītības iestādes “Vālodzīte” teritorijas labiekārtošanas projekta izstrāde**. Projektēšanas mērķis: būvniecības ieceres izstrāde pirmsskolas izglītības iestādes teritorijas labiekārtošanai, veidojot mūsdienīgu, radošu un drošu vidi. Projekta izstrādi veic SIA “BM-projekts”.

Turpinās **Tukuma pilsētas Kultūras nama pārbūves projekta izstrāde**. Projektēšanas mērķis: iegūt laikmetīgu un arhitektoniski izteiksmīgu, funkcionāli augstvērtīgu, ilgtspējīgu, tehniski un ekonomiski pamatotu esošās Tukuma pilsētas kultūras nama ēkas un piegulošās teritorijas risinājumu, kā arī iekļausanos Tukuma pilsētas vēsturiskajā centrā. Projektēšanas priekšizpēti un meta izstrādi veica SIA “Zaigas Gailes birojs”.

Turpinās **būvniecības ieceres izstrāde Abavas ielas posma seguma atjaunošanai Kandavā**. Projektēšanas mērķis: būvniecības ieceres izstrāde asfaltbetona dilumkārtas izbūvei Abavas ielas posmā Kandavā no Pūzurgravas ielas līdz Pakalnu ielai ~ 550 m garumā.

Būvniecības ieceres dokumentācijas izstrāde Pļavas ielas Kandavā izbūvei un Daigones ielas Kandavā atjaunošanai. Pļavas ielas izbūves būvprojekts 2 kārtās: 1.kārta grants seguma ielas izbūve, 2. kārtā asfaltbetona seguma izbūve. Daigones ielā paredzēts atjaunot asfaltbetona segumu, izbūvēt stāvlaukumu ielas malā. Izmaksas par būvniecības ieceres dokumentācijas izstrādi ir 6582,40 EUR. Finansējums plānots no aizdevuma līdzekļiem.

Būvprojekta izstrāde Tukuma Raiņa Valsts ģimnāzijas pārbūvei. Noslēgts līgums ar SIA “REM PRO” par būvprojekta izstrādi, kurā paredzēts ēkas pilna apjoma pārbūve, arhitektoniskā izskata uzlabošanai, ēkas tehniskā stāvokļa uzlabošanai, ēkas iekštelpu atjaunošanai un funkcionalitātes paaugstināšanai, esošās mācību vides uzlabošanai un modernizēšanai, informācijas un komunikāciju tehnoloģiju risinājumu ieviešanai un aprīkojuma iegādei, ēkas energoefektivitātes paaugstināšanai, kā arī plānota skolas bibliotēkas telpu izveide un teritorijas labiekārtošana. Šobrīd tiek veikti nepieciešamie izpētes un uzmērīšanas darbi, regulāri tiek rīkotas būvsapulces, apzinātas problēmzonas, pārrunātas nepieciešamības un iespējamie risinājumi. Tukuma Raiņa Valsts ģimnāzijas darbiem finansējums plānots no pašvaldības budžeta līdzekļiem, aizņēmuma līdzekļiem vai piesaistot Eiropas finanšu instrumentus.

Tukuma E.Birznieka-Upīša 1. pamatskolas vienkāršotās atjaunošanas būvniecības ieceres dokumentācijas izstrāde, projekta ietvaros paredzot nomainīt ēkās vecā korpusa apkures sistēmu, ēkas 1. stāva apjomam izbūvēt jaunu ventilācijas sistēmu kā arī paredzot jaunu elektroinstalācijas un vājstrāvu tīklu ierīkošanu, ūdens un kanalizācijas tīklu pārbūvi un telpu pārplānošanu, kā arī iekštelpu vides uzlabošanu, veicot apdares un krāsojumu atjaunošanu. Ņemot vērā, ka ēka atrodas pilsētas vēsturiskajā centrā, vēsturiskais centrs ir valsts nozīmes kultūrvēsturiskais piemineklis, jāveic projekta saskaņošana ar “Nacionālo kultūras mantojumu pārvaldi”, saņemot saskaņojumu, izstrādātā ieceres dokumentācija tiks iesniegta Tukuma novada būvvaldei projektēšanas nosacījumu izpildes atzīmes saņemšanai. Tukuma E.Birznieka-Upīša 1. pamatskolas darbiem finansējums tiek plānots no aizņēmuma līdzekļiem vai piesaistot Eiropas finanšu instrumentus.

Gājēju pārvads pār dzelzceļu. Noslēgts līgumu ar SIA “BT projekts” par būvprojekta izstrādi un autoruzraudzību. Projekta risinājumos primāri plānots novērst tā bīstamību, progresējošo tilta konstrukciju bojāšanos un apdraudējumus kas izriet no tā, lai būvi varētu turpmāk ekspluatēt. Plānots, ka pārvada nesošās konstrukcijas (balsti un laiduma konstrukcijas sijas) tiks saglabātas veicot attiecīgus atjaunošanas darbus, kāpņu daļu paredzēts demontēt, veidojot to no jauna. Pārvadam paredzēta jauna seguma izbūve no asfaltbetona, jaunu gājēju margu uzstādīšana, uz pārvada un kāpnēm, kā arī pārvada pieejā līdz Pils ielai tiek paredzēts jauns apgaismojums. Pie gājēju pārvada esošā laukuma labiekārtošana, nomainot bruģakmens segumu, jaunas atbalsta sienas izveide, atpūtas solu izvietošana. Gājēju pārvads ir trešās grupas būve, atbilstoši MK noteikumiem Nr. 500 “Vispārīgie būvnoteikumi”, izstrādātajam būvprojektam bija nepieciešama ekspertīze, ekspertīzi veica SIA “Projekts 3”, 2022. gada 14. novembrī tika saņemts pozitīvs ekspertīzes atzinums. Gājēju pārvada būvdarbiem finansējums tiek plānots no pašvaldības budžeta līdzekļiem.

Energoefektivitātes paaugstināšana Tukuma slimnīcas ķirurģijas ēkai un poliklīnikai, Raudas ielā 8;12, Tukumā, Tukuma novadā. Šobrīd tiek izstrādāts projektēšanas uzdevums ēkas energoefektivitātes uzlabošanas darbiem, kas sevī iekļauj ēkas siltināšanu, ventilācijas un apkures sistēmu maiņu – 2023. gada otrajā ceturksnī plānots sākt projektēšanas darbus. Būvniecība plānota, ne ātrāk kā 2024. gada otra pusē.

Pašvaldības struktūra

Tukuma novada administratīvajā teritorijā novada pašvaldības iedzīvotāju pārstāvību nodrošina to ievēlēta pašvaldības lēmēj institūcija – Tukuma novada dome, kas pieņem lēmumus; nosaka pašvaldības institucionālo struktūru; lemj par autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu īstenošanu un par kārtību, kādā nodrošina pašvaldībai deleģēto valsts pārvaldes funkciju un pārvaldes uzdevumu izpildi, izstrādā un izpilda pašvaldības budžetu. Pašvaldības dome atbilstoši kompetencei ir atbildīga par pašvaldības institūciju tiesisku darbību un finanšu līdzekļu izlietojumu.

2021. gada 5. jūnijā Latvijā norisinājās kārtējās pašvaldību vēlēšanas. Vēlēšanu rezultātā ievēlēta jaunā Tukuma novada pašvaldības dome 19 deputātu sastāvā.

Atbilstīgi likuma “Par pašvaldībām” 24. panta pirmajai daļai pašvaldības nolikums apstiprināts kā saistošie noteikumi. Tukuma novada dome 2021. gada 1. jūlijā pieņēma lēmumu “Par saistošo noteikumu “Tukuma novada pašvaldības nolikums” apstiprināšanu” (prot. Nr. 12, 3. §), ar kuru apstiprināja jaunveidotās Tukuma novada pašvaldības nolikumu (turpmāk – Nolikums). Nolikumam veikti grozījumi 2022. gada 30. martā “Par saistošo noteikumu “Par grozījumiem Tukuma novada domes 2021. gada 1. jūlija saistošajos noteikumos Nr. 22 “Tukuma novada pašvaldības nolikums” apstiprināšanu”” (prot. Nr. 6, 11. §), 2022. gada 27. jūlijā “Par saistošo noteikumu “Par grozījumiem Tukuma novada domes 2021. gada 1. jūlija saistošajos noteikumos Nr. 22 “Tukuma novada pašvaldības nolikums” apstiprināšanu”” (prot. Nr. 12, 4. §), 2022. gada 28. septembrī “Par saistošo noteikumu “Par grozījumiem Tukuma novada domes 2021. gada 1. jūlija saistošajos noteikumos Nr. 22 “Tukuma novada pašvaldības nolikums” apstiprināšanu”” (prot. Nr. 16, 1. §) un 2022. gada 28. decembrī “Par saistošo noteikumu “Par grozījumiem Tukuma novada domes 2021. gada 1. jūlija saistošajos noteikumos Nr. 22 “Tukuma novada pašvaldības nolikums” apstiprināšanu”” (prot. Nr. 21, 5. §).

Nolikums izstrādāts, ievērojot likuma “Par pašvaldībām” 24. panta otrās daļas nosacījumus.

Nolikumā noteikts:

1) pašvaldības teritoriālais dalījums 23 (divdesmit trīs) teritoriālās vienībās;

2) pašvaldības administrācijas struktūra ar noslēguma jautājumu par Nolikuma 16.72. apakšpunkta spēkā stāšanos 2023. gada 1. janvārī;

3) Domes komitejas, to skaitliskais sastāvs, kompetence un darba organizācija;

Tukuma novada dome ar 2021. gada 1. jūlija lēmumu “Par Tukuma novada domes pastāvīgo komiteju izveidošanu un deputātu ievēlēšanu domes pastāvīgajās komitejās” (prot. Nr. 12, 11. §) izveidojusi piecas (5) pastāvīgās komitejas: Finanšu komiteju 12 (divpadsmit) locekļu sastāvā, Sociālo un veselības jautājumu komiteju deviņu (9) locekļu sastāvā, Izglītības, kultūras un sporta komiteju deviņu (9) locekļu sastāvā, Vides un komunālo jautājumu komiteju deviņu (9) locekļu sastāvā un Tautsaimniecības un teritoriālās attīstības komiteju deviņu (9) locekļu sastāvā.

4) Domes un tās komiteju darba organizatoriskā un tehniskā apkalpošana;

5) pašvaldības lēmumu projektu sagatavošanas kārtība un līgumu noslēgšanas procedūra;

6) kārtība, kādā privātpersonas var iepazīties ar pašvaldības pieņemtajiem lēmumiem, noslēgtajiem līgumiem un domes sēžu protokoliem;

7) pašvaldības administrācijas izdoto administratīvo aktu apstrīdēšanas kārtība;

- 8) kārtība, kādā pašvaldības institūcijās pieņem apmeklētājus un izskata iesniegumus;
- 9) kārtība, kādā pašvaldības amatpersonas rīkojas ar pašvaldības mantu un finanšu resursiem.
- 10) kārtība, kādā domes priekšsēdētāja nomainas gadījumā organizē lietvedības un dokumentu nodošanu jaunajam domes priekšsēdētājam;
- 11) kārtība, kādā rīko publisko apspriešanu;
- 12) citi jautājumi, kas attiecas uz domes vai pašvaldības administrācijas darbu un saskaņā ar likumu jānoteic pašvaldības nolikumā.

Ar 2021. gada 28. jūlija Domes lēmumu "Par Tukuma novada pašvaldības iestādes "Pašvaldības administrācija" nolikuma apstiprināšanu" (prot. Nr. 14, 3. §) apstiprināts Tukuma novada pašvaldības iestādes "Pašvaldības administrācija" (turpmāk – Pašvaldības administrācija) nolikums. Pašvaldības administrācija ir Domes izveidota iestāde, kas nodrošina Domes pieņemto lēmumu izpildi, tās darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu, kā arī Pašvaldības pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem un pašvaldības autonomo funkciju izpildi.

Pašvaldības administrācijas funkciju izpildi nodrošina 13 (trīspadsmit) struktūrvienības: Lietvedības un IT nodaļa; Attīstības nodaļa; Finanšu nodaļa; Īpašumu nodaļa; Kultūras un sporta nodaļa; Tukuma novada būvvalde; Tukuma novada Dzimtsarakstu nodaļa; Tukuma novada pašvaldības policija; Audita un kontroles nodaļa; Juridiskā un personāla nodaļa; Tūrisma un mantojuma attīstības nodaļa; Sabiedrisko attiecību un mārketinga nodaļa; Komunālā nodaļa.

Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību Tukuma pilsētā nodrošina Pašvaldības administrācija. Tukuma novada pagastos pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību nodrošina deviņas pagastu pārvaldes un pagastu apvienība.

Dome ir izveidojusi 63 (sešdesmit trīs) Pašvaldības iestādes. Pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja 12 (divpadsmit) kapitālsabiedrībās vai sabiedrībās ar ierobežotu atbildību un kapitāldaļu turētāja 3 (trīs) privātās kapitālsabiedrībās.

Atsevišķu pašvaldības funkciju pildīšanai Dome no Domes deputātiem, Pašvaldības iestāžu darbiniekiem un iedzīvotājiem izveidojusi 25 (divdesmit piecas) komisijas: Administratīvā komisija; Administratīvo aktu strīdu komisija; Darījumu ar lauksaimniecības zemi izvērtēšanas komisija; Dzīvokļu komisija; Vēsturisko ēku atjaunošanas izvērtēšanas komisija; Iepirkumu komisija; Īpašumu apsaimniekošanas un privatizācijas komisija; Jaunatnes lietu komisija; Komisija darbam ar sabiedriskajām organizācijām; Kultūras komisija; Licencēšanas komisija; Medību koordinācijas komisija; Sabiedrības labklājības veicināšanas komisija; Satiksmes organizācijas un kustības drošības komisija; Sporta komisija; Tukuma novada Civilās aizsardzības komisija; Tukuma pilsētas zemes komisija; Koku vērtēšanas komisija; Zemes īpašumu pārvaldīšanas komisija; Zvejniecības komisija; Apbalvojumu izvērtēšanas un piešķiršanas komisija; Ētikas komisija; Ārvalstu sadarbības komisija; Mantas nomas maksas atvieglojumu komisija; Nacionālās pretošanās kustības dalībnieku iesniegumu izskatīšanas komisija. Komisijas darbojas saskaņā ar Domes apstiprinātu nolikumu.

Lai veicinātu Pašvaldības teritoriālo vienību iedzīvotāju iesaisti pašvaldības teritorijas pārvaldībā, izveidotas 23 (divdesmit trīs) iedzīvotāju konsultatīvās padomes. Ar 2022. gada 23. februāra Tukuma novada domes lēmumu "Par Jaunpils pagasta iedzīvotāju konsultatīvās padomes nolikuma apstiprināšanu" (prot. Nr. 3, 44. §) un "Par Viesatu pagasta iedzīvotāju konsultatīvās padomes nolikuma apstiprināšanu" (prot. Nr. 3, 46. §) apstiprināti nolikumi Jaunpils un Viesatu pagastu konsultatīvajām padomēm. Iepriekšējā Tukuma novada desmit pagastu konsultatīvās padomes turpina strādāt ar iepriekš apstiprinātajiem nolikumiem līdz jaunu nolikumu izstrādei.

Pašvaldība ir dalībnieks 21 (divdesmit vienā) iestādē un biedrībās (nodibinājumos un fondos): Latvijas Pašvaldību savienība Latvijas Pilsētu savienība; Latvijas Pašvaldību izpilddirektoru asociācija; Latvijas Bāriņtiesu darbinieku asociācija; Latvijas Pašvaldību sociālo dienestu vadītāju apvienība; Reģionālo attīstības centru apvienība; Kurzemes tūrisma asociācija; Latvijas tūrisma informācijas organizāciju asociācija "LATTŪRINFO"; Kandavas Partnerība; Partnerība Laukiem un Jūrai; Engures ezera dabas parka fonds; Dzimtsarakstu nodaļu darbinieku asociācija "DZINDA"; Abavas ielejas attīstības centrs; Zantes ģimenes atbalsta centrs; Lauku partnerība "Upe 8"; Latvijas Pašvaldību mācību centrs; Eiropas Savienības Mazo pašvaldību harta; Pasaules Nūkāsas alianse; Kurzemes plānošanas reģions; Ķemeru Nacionālā parka konsultatīvā padome; Latvijas Personāla vadīšanas asociācija.

Tukuma novadam un novadā ietilpstošajām teritoriālajām vienībām ir sadraudzības pašvaldības, ar kurām ir noslēgti līgumi par sadarbību un sadraudzību. Kopskaitā – 23 (divdesmit trīs) citu valstu sadraudzības pašvaldības. Lauzts sadarbības līgums ar divām sadraudzības pilsētām – ar Tukuma novada domes 2022. gada 30. marta lēmumu "Par Sadarbības līguma ar Korelikiem (Baltkrievijas Republika) laušanu"

(prot. Nr. 6, 55. §) un “Par Sadraudzības līguma ar Krasnogorskas rajona administrāciju (Krievijas Federācija) laušanu” (prot. Nr. 6, 56. §).

Nolikumā noteikta kārtība, kādā organizējama publiskā apspriešana. Publiskā apspriešana kā viens no sabiedrības līdzdalības veidiem, tiek rīkota par tādiem pašvaldības autonomas kompetences jautājumiem, kuru izvērtēšanā nepieciešams noskaidrot iedzīvotāju viedokli, tādējādi nodrošinot šāda jautājuma izlemšanu pēc iespējas atbilstošāk vairākuma no pašvaldības iedzīvotāju uzskatiem. Publiskā apspriešana rīkojama pēc pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju, domes vai domes priekšsēdētāja iniciatīvas un citos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos, pamatojoties uz Domes lēmumu. Par publiskās apspriešanas rīkošanu un rezultātu apkopošanu atbildīgs ir Pašvaldības izpilddirektors.

2. Ziņojums par Tukuma novada pašvaldības 2023. gada budžetu

Tukuma novada pašvaldības 2023. gada budžets izstrādāts, ievērojot likumā “Par pašvaldību budžetiem”, Pašvaldības likumā, likumā “Par budžetu un finanšu vadību”, kā arī nodokļu likumos, Ministru kabineta noteikumos un citos normatīvajos aktos paredzētās prasības un Finanšu ministrijas 2022. gada 23. decembra rīkojumu Nr. 866 “Par valsts pagaidu budžetu 2023. gadam. Tukuma novada pašvaldības budžets sastāv no pamatbudžeta un ziedojumu un dāvinājumu budžeta. Tukuma novada pašvaldības budžets ir sagatavots sabalansēts. Tā kā pašvaldības budžets ir sagatavots pēc valsts tehniskā budžeta, tad budžetā tiks veikti ieņēmumu un izdevumu budžetu grozījumi, atbilstīgi valsts budžetā apstiprinātajam. Pašvaldības iestāžu uzturēšanās izdevumi ir plānoti pēc 2022. gada ieņēmumu un izdevumu faktiskās izpildes, jo 2022. gadā saistībā ar cenu pieaugumu elektroenerģijai, dabasgāzei un siltumapgādei, pašvaldības budžetā tika veikti budžeta grozījumi papildus finansējuma piešķiršanai līdz 1. milj. *euro*, lai segtu šos iestāžu izdevumus. Tādēļ 2022. gadā netika paaugstinātas algas darbiniekiem par vidējās algas pieaugumu valstī, kas radīja grūtības darbinieku piesaistei darbā pašvaldības iestādēs. Savukārt 2023. gada budžeta galvenā prioritāte ir darbinieku atlīdzības noteikšana atbilstīgi Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumam. 2022. gadā tika veikta darbinieku un amatu izvērtēšana, tika veikti pasākumi darbinieku efektivitātes rādītāju analīzei un novērtēšanai, kā rezultātā pašvaldības iestādēs tika samazinātas 80 amatu slodzes, un 2023. gadā darbs pēc amatu izvērtēšanas turpināsies, lai taupīgi rīkotos ar pašvaldības budžeta līdzekļiem.

Tukuma novada pašvaldības budžeta ieņēmumi plānoti 77 212 512 *euro* un izdevumi plānoti 87 322 983 *euro*. starpību 10 110 471 *euro* starp izdevumiem un ieņēmumiem sedz ar naudas atlikuma starpību 13 464 165 *euro* (naudas atlikumam uz gada sākumu 13 564 165 *euro* atskaitot atlikumu uz gada beigām 100 000 *euro*, un finansējums no aizņēmumiem – - 3 298 694 *euro* (plānotajiem aizņēmumiem 744 246 *euro* atskaitot atmaksājāmās pamatsummas 4 042 940 *euro*), un plānoto ieguldījumu pašvaldību kapitālsabiedrību pamatkapitālā 55 000 *euro*.

	Ieņēmumi	Izdevumi	Finansēšana
	77 212 512	87 322 983	10 110 471
Naudas līdzekļu atlikums uz 01.01.2023.	13 564 165		
Naudas līdzekļu atlikums uz 01.12.2023.		100 000	13 464 165
Saņemtie aizņēmumi	744 246		
Aizņēmumu atmaksa		4 042 940	-3 298 694
Ieguldījums pamatkapitālā		55 000	-55 000
	91 520 923	91 520 923	10 110 471

2.1. Ieņēmumi

Tukuma novada pašvaldības 2023. gada ieņēmumi ir plānoti 77 212 512 *euro*, kas ir par 472 502 *euro* mazāks nekā 2022. gada precizētais ieņēmumu plāns. Pašvaldības pamatbudžetu ieņēmumus veido nodokļu un nenodokļu ieņēmumi, maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi, valsts mērķdotācijas un citu budžetu transferti.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumus ietekmē nodarbināto skaits, darba samaksa, ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamā minimuma un atvieglojuma apmērs, minimālā darba alga. Tukuma novada

pašvaldībai plānots iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi ir 32 189 415 *euro*, kas ir 42 % no kopējiem pašvaldības ieņēmumiem, un kas ir 576 625 *euro* lielāks kā 2022. gada izpilde.

Nekustamā īpašuma nodoklis

Saskaņā ar **nekustamā īpašuma nodokļa** prognozi 2023. gada prognoze ieņēmumiem no NĪN zemei 3 165 634 *euro*, ēkām un inženierbūvēm 694 485 *euro*, mājokļiem 485 336 *euro*. Kopā: 4 300 455 *euro*. NĪN ir plānots pēc 2022. gada faktiskās izpildes. Nekustamā īpašuma nodokļa parādi uz 2023. gada 1. janvāri ir 587 832 *euro*, tai skaitā parāds par zemi 427 248 *euro*, par mājokļiem un ēkām 160 583 *euro*. Budžetā plānots iekasēt 347 874 *euro*, kas ir 59 % no kopējā parāda pašvaldībai.

Azartspēļu nodoklis. Nodokļa ieņēmumi ir plānoti 15 000 *euro* pēc 2022. gada faktiskās izpildes.

Dabas resursu nodoklis. Nodokļa ieņēmumi 2023. gadā ir plānoti 180 000 *euro*. Ieņēmumi ir plānoti pēc Valsts ieņēmumu dienesta sniegtās informācijas par dabas resursu nodokļa maksātājiem pašvaldībā. 2022. gadā pašvaldība saņēma 187 625 *euro*.

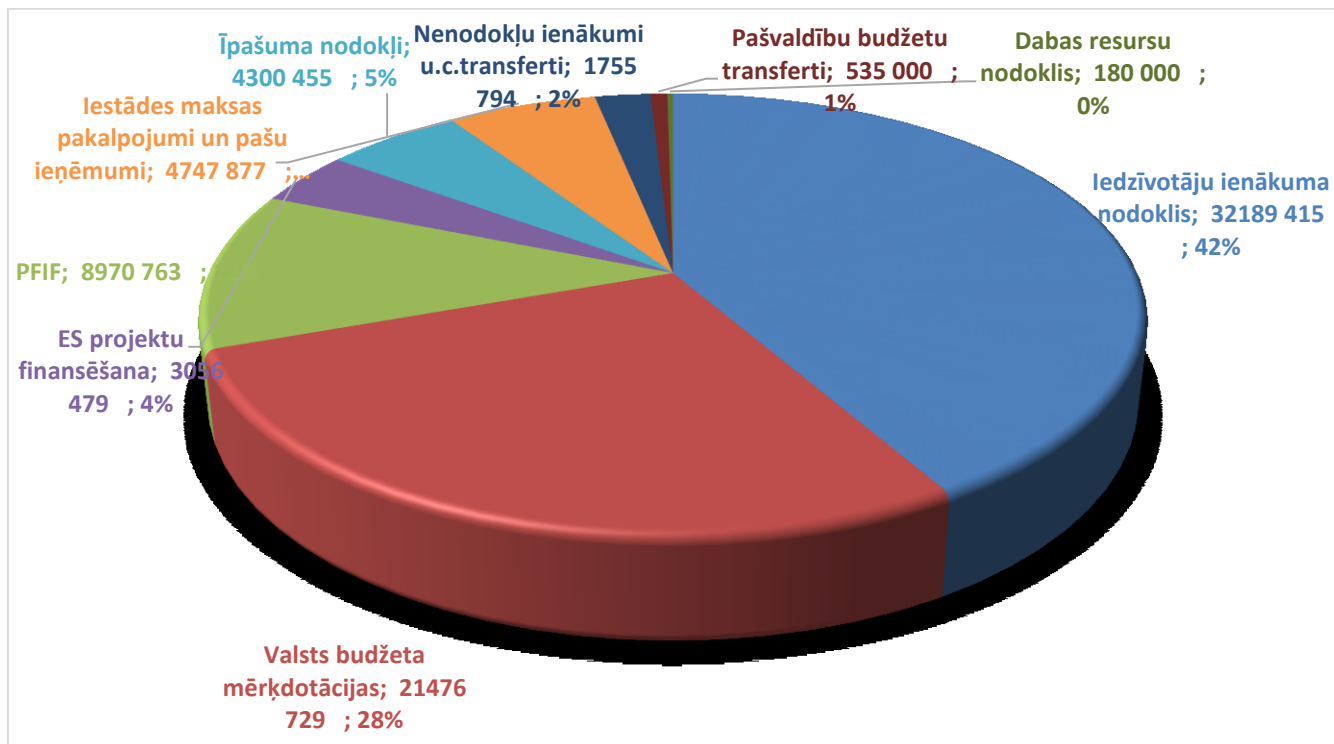
Nenodokļu ieņēmumus 2023. gadā plānots iekasēt 1 576 786 *euro* apmērā. Ieņēmumus veido peļņas daļa no pašvaldībā esošo dzīvokļu izīrēšanas 294 965 *euro*, valsts un pašvaldību nodevas 88 500 *euro*, naudas sodi un sankcijas 46 800 *euro*, kā arī ieņēmumi no pašvaldības īpašumu atsavināšanas 1 081 463 *euro*.

Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem un citi pašu ieņēmumi plānoti 4 768 867 *euro*, kas ir par 169 872 *euro* vairāk kā 2022. gadā.

Valsts budžeta transferti – mērķdotācijas un dotācijas 2023. gadā plānotas 33 503 971 *euro* (43,4 % no kopējiem ieņēmumiem). 3 056 479 *euro* plānoti ES projektu īstenošanai pašvaldībā. Mērķdotācijas apjomu turpmākajiem gadiem visbūtiskāk var ietekmēt Eiropas Savienības līdzfinansēto projektu īstenošanas grafiki, īstenoto projektu finansējuma atmaksām būtiski pieaugot. Lielāko mērķdotāciju apjomu Tukuma novada pašvaldība saņem izglītības nozarē. Valsts budžeta transfertu apmērs 2023. gadā ir plānots, ņemot vērā valsts budžetā paredzēto finansējumu, spēkā esošos normatīvos aktus un noslēgtos līgumos par Eiropas Savienības fondu apguvi. Detalizēts mērķdotāciju apjoms norādīts saistošo noteikumu “Par pašvaldības budžetu 2023. gadam” 4. pielikumā “Tukuma novada pašvaldības 2023. gada valsts budžeta transferti”.

Pašvaldību budžeta transfertu ieņēmumi ir plānoti 535 000 *euro*, t.i., par savstarpējiem norēķiniem par izglītības funkciju nodrošināšanas pakalpojumiem.

Kopējie ieņēmumi 77 212 512 euro

18. attēls. Pamatbudžeta ieņēmumu struktūra

2.2. Izdevumi

Tukuma novada pašvaldības 2023. gada pamatbudžeta kopējie izdevumi ir plānoti 87 322 983 euro. Visi pašvaldības plānotie izdevumi pēc savas ekonomiskās būtības iedalīti deviņās funkcionālajās kategorijās, to sadalījums attēlā Nr. 2. Lielākais izdevumu īpatsvars budžetā ir atbalsts izglītībai 46 %, kultūrai un sportam 11 % un sociālajai palīdzībai un pakalpojumiem 16 %.

Kopējie izdevumi 87 322 983 euro

19. attēls. Pamatbudžeta izdevumu struktūra

2.2.1. **Pārvaldes izdevumi.** Saskaņā ar Pašvaldības likumu un atbilstoši Tukuma novada pašvaldības nolikumam, pašvaldības iedzīvotāju pārstāvību nodrošina pašvaldības lēmējorgāns – Dome, ko veido ievēlēti deputāti, savukārt Domes pieņemto lēmumu izpildi, kā arī tās darba organizatorisko un tehnisko apkalpošanu nodrošina pašvaldības administrācija pilsētās un pagastu pārvaldēs. Pārvaldes izdevumi ir plānoti 8 099 424 euro no kopējiem pašvaldības izdevumiem, kas ir 9 %.

2.2.2. **Parāda maksājumi** (pašvaldības aizņēmumu procentu izdevumi un apkalpošanas maksas) ir plānoti 816 500 euro. Procentu maksājumu izdevumi ir pieauguši par 577 446 euro, jo Valsts kases noteiktās % likmes ir būtiski augušas.

2.2.3. **Sabiedriskā kārtība un drošība.** Atbilstīgi iedalījumam funkcionālajās kategorijās izdevumus veido pašvaldības policijas uzturēšana – 882 685 euro, videonovērošanas sistēmas ierīkošana, apkalpošana – 70 129 euro, sabiedriskās pludmales pie Melnezera, Tukumā uzturēšanai – 13 761 euro un atbalsts brīvprātīgajiem ugunsdzēsējiem pagastos – 43 606 euro.

2.2.4. **Ekonomiskā darbība.** Plānotais finansējums 4 577 837 euro. Izdevumi ir plānoti ekonomiskās darbības atbalstam, tūrisma attīstībai novadā un zīmola ieviešanas pasākumiem – 270 019 euro. Plānots atbalsts uzņēmējdarbības veicināšanai un pasākumiem – 85 899 euro. Turpināsies Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotais projekts bezdarbniekiem un skolēniem vasaras brīvlaikā – 147 852 euro. Pašvaldības ceļu, ielu infrastruktūras sakārtošana plānota no pašvaldības budžeta līdzekļiem, autoceļa fonda līdzekļiem, valsts budžeta dotācijās un ar aizņēmuma līdzekļiem – 3 733 067 euro.

2.2.5. **Vides aizsardzība.** Plānotie līdzekļi 1 099 921 euro. Finansējums paredzēts – ielu, laukumu, parku un citu teritoriju tīrīšanai, atkritumu savākšanai – 901 539 euro, ūdensapgādes izveides un notekūdeņu apsaimniekošanai – 198 782 euro.

2.2.6. **Pašvaldību teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai** plānoti līdzekļi 8 523 099 euro. Šīs sadaļas izdevumi ir dzīvojamo māju – 347 720 euro, apgaismošanas izdevumi – 690 560 euro, teritorijas uzturēšanas izdevumi (stādījumi, ziedi, pilsētas un pagastu dekorēšana, kāpņu, soliņu remonts utt.), kapu apsaimniekošana

un dzīvnieku patversmes pakalpojumu pirkšana, rotaļu laukumu ierīkošana – 4 904 432 *euro*, un plānoti līdzekļi investīcijām pašvaldības teritorijas attīstībai – 2 471 634 *euro*.

2.2.7. Veselības aprūpes atbalstam ieplānoti 235 119 *euro*. Izdevumi plānoti pagastu un Kandavas pilsētas feldšerpunktu un veselības aprūpes nodaļas uzturēšanai – 140 239 *euro*, plānoti pasākumi veselības veicināšanai pašvaldībā no projekta līdzekļiem – 70 000 *euro*. Ieplānots atbalstīt jaunus ārstniecības speciālistus ar stipendiju un studiju kredīta dzēšanu – 24 880 *euro*.

2.2.8. Atpūta, kultūra, sports un atbalsts biedrībām un nodibinājumiem. Plānoti līdzekļi 9 057 763 *euro*. Atbalsts plānots sporta pasākumiem, sporta klubiem un sporta iestāžu uzturēšanai – 1 340 465 *euro*, finansējums kultūras iestāžu – 3 402 858 *euro*, muzeju – 1 791 053 *euro*, bibliotēku - 1 210 078 *euro* pasākumu un uzturēšanas izdevumiem, iniciatīvām, tai skaitā kultūras projektiem un sporta biedrību projektiem, kultūras iestāžu dotācijām – 807 133 *euro*. Atbalsts sabiedriskajām organizācijām plānots – 163 260 *euro*. Kultūras nozarē ir saglabāts atbalsts Dziesmu svētku procesā iesaistītajiem kolektīviem – veikts kolektīvu izvērtējums un kolektīvu vadītāju atalgojuma izlīdzināšana, palielināts finansējums kultūras projektu finansējumam un radošo stipendiju finansējumam, ieplānots finansējums dalībai Dziesmu svētkos, tautas tērpu iegādei u.c.pasākumi

2.2.9. Izglītība.

Atbilstīgi Tukuma novada domes 2021. gada 28. jūlija lēmumam no 2021. gada 1. septembra pašvaldības funkcijas izglītības un jaunatnes jomās īsteno Tukuma novada pašvaldības iestāde “Tukuma novada Izglītības pārvalde”.

Saskaņā ar Tukuma novada domes 2022. gada 29. jūnija lēmumu (prot. Nr. 10, 24. §) no 2023. gada 1. janvāra tiek likvidēta pašvaldības iestāde “Kandavas Pieaugušo izglītības un uzņēmējdarbības atbalsta centrs”, pievienojot to Tukuma novada Izglītības pārvaldei kā struktūrvienību un saglabājot izglītības iestādes statusu “Pieaugušo tālākizglītības centrs” Tukuma novada Izglītības pārvalde ir pašvaldības iestādes “Kandavas Pieaugušo izglītības un uzņēmējdarbības atbalsta centrs” tiesību un saistību, t.sk. darba tiesisko attiecību, finanšu līdzekļu un funkciju pārņēmēja.

Tukuma novada pašvaldībā ir viena Valsts ģimnāzija, piecas vidusskolas, vienpadsmit pamatskolas, četras sākumskolas, viena speciālās izglītības iestāde, septiņas profesionālās ievirzes izglītības iestādes, desmit pirmsskolas izglītības iestādes, viens pieaugušo tālākizglītības centrs.

Finansējums novadā izglītībai ir 40 125 966 *euro* (tai skaitā maksas pakalpojumi un pašu ieņēmumi – 869 960 *euro*, valsts mērķdotācijas – 16 167 059 *euro*, Eiropas savienības finansējums projektu īstenošanai – 675 849 *euro*).

2023. gadā pašvaldības līdzfinansējums skolēnu ēdināšanai ir plānots 1 103 941 *euro* (pēc 2022. gada budžeta izpildes) **2023. gadā** Tukuma novada pašvaldības izglītības iestādēs tiek noteikti sekojoši ēdināšanas maksas **atvieglojumi**: pirmsskolas izglītības **1,5 – 4 g.v.** izglītojamo ēdināšanai pirmsskolas izglītības iestādēs un skolās, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu **1,17 euro dienā** vienam izglītojamajam; pirmsskolas obligātās izglītības vecuma (kas uzsākuši sagatavošanu pamatizglītības ieguvei) izglītojamajiem pirmsskolas izglītības iestādēs un skolās, kas īsteno pirmsskolas izglītības programmu, 100 % apmērā; vispārējās izglītības iestādēs no **5. līdz 12. klasei 50 % apmērā**; vispārējās izglītības iestādēs no **1. līdz 4. klasei starpību** starp ēdināšanas pakalpojuma maksu un normatīvajos aktos noteikto valsts budžeta finansējumu; izglītojamajiem, kuri ir daudzbērnu ģimeņu bērni, bērni ar invaliditāti, bērni, kuri slimo ar celiakiju, aizbildnībā nodotie bērni **81 % apmērā**; izglītojamajiem, kuri dzīvo mājāsaimniecībā, kurai piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas mājāsaimniecības statuss **100 % apmērā**.

Tiek saglabāts atbalsts privātajai pirmsskolas izglītības iestādei “Ķipars” (uz 2023. gada 1. janvāri iestādi apmeklēja 71 izglītojamais no Tukuma novada), 50 % apmērā no pirmsskolas izglītības iestāžu vidējiem uzturēšanas izdevumiem finansiāls atbalsts ir biedrībai “Tukuma Tautskola” (uz 2023. gada 1. janvāri apmeklēja 22 pirmsskolas vecuma izglītojamie) – 237 713 *euro* un finansējums bērnu uzraudzības pakalpojumu – aukļu pakalpojuma izdevumu līdzfinansējuma segšanai – 192 000 *euro*. Izglītības pārvaldē finansējumu saņem Izglītības atbalsta centrs, kas sniedz profesionālu atbalstu novada pedagogiem, vecākiem un skolēniem, Multifunkcionālais jauniešu iniciatīvu centrs. Finansiāli tiek atbalstītas Profesiju dienas (februārī), Karjeras nedēļas (oktobrī) pasākumi, pedagogu Metodisko dienu pasākumi (skolēnu pavasara un rudens brīvlaikos), daļēji tiek atbalstīta pedagogu profesionālā pilnveide. 2023. gadā ir saglabāts stipendiju un balvu fonds izglītojamajiem un viņu pedagogiem par augstiem sasniegumiem olimpiādēs, konkursos un skatēs 27 500 *euro*. Finansējuma pieaugums 2023. gadā ir saistīts ar pedagogu darba algas likmes palielināšanu no

2023. gada 1. janvāra pirmsskolas pedagogiem no 970 *euro* uz 1070 *euro* un no 2023. gada 1. septembra vispārējās izglītības pedagogiem minimālā amatalga 1080 *euro*. Izglītības iestādēs uz katru audzēkni tiek plānoti līdzekļi mācību līdzekļu un mācību grāmatu iegādei – 30 *euro* un transporta pakalpojumiem mācību procesa nodrošināšanai – 10 *euro*. Ir paredzēts līdzfinansējums bērnu vasaras nometnēm – 6000 *euro*. Par izglītības savstarpējiem norēķiniem ir plānots – 588 000 *euro* un skolēnu pārvadājumiem – 1 139 866 *euro*.

Tukuma novada Izglītības pārvalde turpina īstenot valsts programmu “Latvijas skolas soma”, ESF projektu Nr. 8.3.2.2/16/I/001 “Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai”, ESF projektu Nr. 8.3.4.0/16/I/001 “Atbalsts priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšanai”; ESF projektu Nr. 8.3.5.0/16/I/001 “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” un ir iesaistījusies ESF projekta Nr. 8.4.1.0/16/I/001 “Nodarbināto personu profesionālās kompetences pilnveide” īstenošanā. ESF projektā Nr. 8.3.5.0/16/I/001 “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” šajā gadā paredzēts pašvaldības līdzfinansējums pedagogu karjeras konsultantu atalgojumam jūnijā un atvaļinājuma kompensācijai. Pašvaldības līdzfinansējums 12 450 *euro* paredzēts arī Izglītības pārvaldes Izglītības atbalsta centra īstenojamam projektam “STOP 4-7”, kas tiek īstenots sadarbībā ar pirmsskolas izglītības iestādi “Lotte”, kā arī līdzfinansējums projekta “Jauniešu radošās darbnīcas ar Young Americans” īstenošanai 4050 *euro*, kuru, pateicoties Amerikas Savienoto Valstu vēstniecības atbalstam, sadarbībā ar Izglītības pārvaldi organizē Zemgales vidusskola.

2023. gadā plānota Tukuma pirmsskolas izglītības iestādes “Vālodzīte” renovācijas pabeigšana.

2.2.10. Sociālā palīdzība un sociālie pakalpojumi.

2023. gadā Tukuma novada administratīvajā teritorijā pašvaldībai deleģētās valsts vai pašvaldības funkcijas sociālās aizsardzības jomā īsteno Tukuma novada pašvaldības iestāde “Tukuma novada sociālais dienests” (turpmāk – Tukuma novada sociālais dienests), sociālās aprūpes centrs “Rauda”, Zantes ģimenes krīzes centrs. No 2023. gada 1. janvāra ir likvidēts Bērnu un jauniešu centrs “Sapņi” kā iestāde, ir izveidota Tukuma novada pašvaldības iestādes “Tukuma novada sociālais dienests” struktūrvienība – nodaļa.

Sociālās aprūpes centrs “Rauda” sniedz **ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pilngadīgām personām**. Pakalpojums tiek plānots nodrošināt 270 personām gadā – gan Tukuma novada, gan citu pašvaldību iedzīvotājiem. Pakalpojuma izmaksas 2023. gadā tiek palielinātas 34,50 *euro* diennaktī. 2023. gadam plānotie budžeta izdevumi 3 562 737 *euro* (tajā skaitā finansēšana 134 183 *euro*), plānotie ieņēmumi 3 428 554 *euro*.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pilngadīgām personām tiek pirkti arī no citiem pakalpojuma sniedzējiem (pansionāts Lauciene, Irlavas Sarkanā krusta slimnīca, sociālās aprūpes centrs “Tērvete” SIA Senioru nams, biedrības “Latvijas Sarkanais krusts” Kurzemes komitejas, SAC “Ziedugravas”, SAC “Laimas”) Pakalpojuma izmaksas tiek palielinātas arī šajās institūcijās, kas būtiski ietekmē plānoto budžeta līdzekļu pieaugumu 2023. gadā izmaksu paaugstināšanās daļēji ir saistīta ar valsts noteikto atbalstu aprūpētāju atalgojuma palielināšanai. Šī mērķa nodrošināšanai no valsts mērķdotācijām plānoti ieņēmumi 33 672 *euro* gadā.

Bērnu un jauniešu centrs “Sapņi” turpina nodrošināt **ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bērniem**. Tiek veidots ģimeniskai videi pietuvināts pakalpojums 8 bērniem vienā grupā. 2023. gadam plānotie budžeta izdevumi 169 449 *euro*, plānotie ieņēmumi par citu pašvaldību bērnu uzņemšanu 35 052 *euro*, šobrīd tie ir 3 bērni.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma nodrošināšanai Tukuma novada iedzīvotājiem, pašvaldība 2023. gadā ir plānojusi 803 839 *euro* pilngadīgām personām, 24 061 *euro* bērniem.

Tukuma novada sociālais dienests sniedz **sociālā darba pakalpojumu**. Sociālā darba pakalpojumu nodrošina Ģimenes atbalsta nodaļa un Atbalsta nodaļa pilngadīgām personām. 2023. gada 1. janvārī ir palielināts atalgojums darbiniekiem saskaņā ar darbinieka individuālo vērtējumu, kas ietekmē plānoto budžeta līdzekļu palielināšanos. Nav informācijas par valsts sniegto atbalstu mērķdotācijas formā sociālajiem darbiniekiem, gan sociālajos dienestos, gan pakalpojuma sniedzējiem sociālo darbinieku piemaksu pie darba algas nodrošināšanai, kas bija būtisks atbalsts sociālajiem darbiniekiem 2022. gadā.

Sociālā darba ietvaros Tukuma novada pašvaldības iedzīvotājiem ir pieejamas dažādi sociālie un atbalsta pakalpojumi – Ģimenes asistenta pakalpojums, atbalsta personas pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem, speciālistu (psihologa, klīniskā psihologa, psihoterapeita, ergoterapeita, pirmās emocionālā palīdzības mammas konsultācijas) atbalsta grupas (Bērna emocionālā audzināšana, Ceļvedis audzinot pusaudzi), Montessori nodarbības, smilšu un ABA terapijas, Jauniešu atbalsta un pašizaugsmes programma. Kopā pakalpojumiem sociālā darba ietvaros ir plānoti 36 562 *euro* pilngadīgām personām un 223 166 *euro* ģimenēm ar bērniem.

2023. gadā pašvaldība turpina vienoti nodrošināt **aprūpes mājās pakalpojuma** sniegšanu iedzīvotājiem. Pakalpojums pēc cenu aptaujas tiek pirktis no biedrības “Latvijas Samariešu apvienība”. Plānotie līdzekļi pakalpojuma nodrošināšanai 314 448 *euro* gadā. Kā alternatīva iedzīvotājiem ir saņemt ikmēneša pabalstu aprūpes mājās nodrošināšanai, ja iedzīvotājs izvēlas aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināt ar sevis izvēlētu pakalpojuma sniedzēju. Plānotie līdzekļi pabalsta aprūpes mājās nodrošināšanai 91 155 *euro* gadā.

Sociālās palīdzība 2023. gadā ir valstiski reglamentēta – gan izvērtēšanas nosacījumi, gan atbalsta lielums tiek noteikt Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, gan Ministru kabineta noteikumos. Salīdzinot ar 2022. gadu, pieaudzis trūcīgo personu skaits par 394 personām, 2023. gadā trūcīgas mājāsaimniecības statuss piešķirts 2054 personām (2021. – 1660 personām) Pabalsta garantētā ienākuma nodrošināšanai saņēmēju skaits dubultojies – 2022. gadā 1599 personas (2021. – 623). Plānotā summa gadā 252 194 *euro*. Pēc valsts budžeta pieņemšanas plānots, ka no 01.07.2023. palielināsies Pabalsta garantētā ienākuma nodrošināšanai noteiktais līmenis, ienākumu līmeņa sliekšnis trūcīgas mājāsaimniecības statusa noteikšanai. Šobrīd budžetā līdzekļu paaugstinājums netiek plānots. Energoresursu sadārdzinājuma periodā no 2022. gada 1. oktobra līdz 2023. gada 30. maijam ir palielināti koeficienti mājokļa pabalsta aprēķina formulā, kas palielina personu loku, kas var pretendēt uz mājokļa pabalstu. Mājokļa pabalsta nodrošināšanai plānoti 478 831 *euro* gadā. 2022. gadā no janvāra līdz 2023. gada jūnijam valsts pašvaldībām plāno sniegt līdzfinansējumu mājokļa pabalsta nodrošināšanā 50 % no izmaksātās summas. No 01.07.2023. plānotais valsts līdzfinansējums (nav vēl apstiprināts) garantētā ienākuma nodrošināšanai un mājokļa pabalsta nodrošināšanai būs 30 % no izmaksātām summām.

Visa novadā ir vienota pieeja **sociālo garantiju un atbalsta audžuģimenēm** nodrošināšanā. Atbalsts šīm mērķgrupām ir plānots 277 291 *euro* gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu tas ir 2022. gada izpildes līmenī.

Pašvaldības brīvā iniciatīva – izvērtējot pašvaldības iespējas sniegt atbalstu noteiktā iedzīvotāju grupām 2023. gadā tiek atbalstītas sekojošas iniciatīvas 2022. gada izpildes apjomā - pabalsts jaundzimušā bērna aprūpei, pabalsts bērna, kuram noteikta invaliditāte, aprūpei; pabalsts aizgādnim, pabalsts kāzu jubilāriem, pabalsts apaļajā dzīves jubilejā; pabalsts valsts svētkos; pabalsts zobu protezēšanas pakalpojumiem; materiāls atbalsts higiēnas pakalpojumu nodrošināšanai; remigrācijas pabalsts; apbedīšanas pabalsts. Kopā iniciatīvām 2023. gadā ir plānoti 247 583 *euro*.

Sociālie pakalpojumi pašvaldībā 2023. gadā nodrošināti esošā līmenī sekojošos pakalpojumos. – dienas aprūpes centrs “Saime”, dienas centrs “Saimīte”, Slampes pagasta kopienas centrs “Rīti”, Atbalsta dzīvokļi, Tukuma patversme, Grupu dzīvokļi “Mežrozītes”, Meža iela 4-43, Tukumā.

2022. gadā darbību uzsāka grupu māja “Lodes” Jaunpils pagastā, centrs “Avotiņš” un dienas aprūpes centrs personām ar garīga rakstura traucējumiem “Saulespuķe” Slampē – sociālo pakalpojumu infrastruktūra ir izveidota ERAF projektā “Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā”.

2023. gadā ERAF projektā “Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā” plānojas 3 pakalpojumu uzsākšana – no 1. jūnija trīs grupu dzīvokļi Celtnieku ielā 3, Tukumā, no 1. novembra grupu māja Slampē. Projektēšanas un būvniecības darbi turpināsies, lai izveidotu specializētās darbnīcas Melnezera ielā 1, Tukumā.

Senioriem un personām ar invaliditāti tiek nodrošināts pansionāts Kirsu ielā 10, Kandavā. 2022. gadā nav atbalstīti vides pielāgošanai pasākumi atbilstoši sociālo pakalpojumu sniedzēju prasībām minētajā adresē. 2023. gadā plānoti projektēšanas darbi pansionātā. Savukārt, sociālā māja “Briedumi” Matkules pagastā tiek nodrošināts aprūpes mājās pakalpojums.

Tiek attīstīts **kopienas sociālais darbs** pašvaldībā - īstenots pasākumu kopumu, kas veicina iedzīvotāju attiecību uzlabošanu, motivāciju iesaistīties un līdzdarboties kopienas dzīvē, izzina kopienas sociālās vajadzības, un nodrošina kopienā dzīvojošajiem iespējas sniegt atbalstu citiem kopienā dzīvojošajiem. Tiek nodrošināts 4 kopienu centra darbs – Sēmes pagastā “Mūsmājas”, Irlavas pagastā, “Dzintariņi”, Džūkstes pagastā “Tev”, Lestenes pagastā “Saulstari”.

Plānots turpināt dalību projektos:

- ESF projektā “Deinstitucionalizācija un sociālie pakalpojumi personām ar invaliditāti un bērniem” līdz 31.12.2023.
- ESF projektā “PROTI un DARI!” līdz 31.10.2023.
- Sadarbībā ar pašvaldību – ERAF projektā “Attīstīt pakalpojumu infrastruktūru bērnu aprūpei ģimeniskā vidē un personu ar invaliditāti neatkarīgai dzīvei un integrācijai sabiedrībā” līdz 31.12.2023.
- Sadarbībā ar pašvaldību – SIF projektā “Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām ietvaros atbalstāmo darbību īstenošana” Jaunpils novadā līdz 31.03.2024.
- ESF projektā “Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” (Nr. 9.2.1.1/15/I/001) metodiku aprobācijas:
 - “Sociālais darbs kopienā” no 2022. gada 1. septembra līdz 2023. gada 31. maijam – viena darbinieka iesaiste,
 - “Sociālais darbs ar grupu” no 2022. gada 1. novembra līdz 2023. gada 30. aprīlim – viena darbinieka iesaiste,
 - “Krīzes intervence sociālajā darbā un psihosociālā konsultēšana krīzē” no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 30. jūnijam – divu darbinieku iesaiste,
 - “Sociālais darbs ar senioriem” no 2023. gada 1. februāra līdz 2023. gada 31. jūlijam – viena darbinieka iesaiste.

2.3. Pašvaldības budžeta finansēšanas daļa

Likumā “Par budžeta un finanšu vadību” noteikts, ka pašvaldību budžeti katram saimnieciskajam gadam ietver visus pašvaldību (pašvaldību institūciju) iekasētos vai saņemtos ieņēmumus un aizņēmumus, ko pašvaldības atbilstīgi pašvaldību mērķiem. Likuma “Par pašvaldību budžetiem” 11. pantā noteikts, ka pašvaldību budžetos ir ieņēmumu daļa, izdevumu daļa un finansēšanas daļa. Pašvaldības savus budžetus izstrādā atbilstoši budžeta ieņēmumu, izdevumu un finansēšanas klasifikācijai, kuru nosaka Ministru kabinets. Ministru kabineta 2005. gada 22. novembra noteikumi Nr. 875 “Noteikumi par budžeta finansēšanas klasifikāciju”. Tukuma novada pašvaldības 2023. gada budžetā atbilstīgi normatīvajiem aktiem un Valsts kases prasībām plānoti darījumi finansēšanas daļā:

- Naudas līdzekļi (kase) atlikums uz 2023. gada 1. janvāri – 715 *euro*,
- Pieprasījuma noguldījuma atlikums (bankas kontu) atlikums uz 2023. gada 1. janvāri – 13 563 450 *euro*, Pieprasījuma noguldījuma atlikums (bankas kontu) atlikums uz 2023. gada 31. decembri – 100 000 *euro*,
- Saņemtie aizņēmumi – 744 246 *euro*,
- Saņemto aizņēmumu atmaksa - 4 042 940 *euro*,
- Kapitāla daļu iegāde radniecīgo komersantu kapitālā (ieguldījums pamatkapitālā) – 55 000 *euro*, tai skaitā SIA “Tukuma slimnīca” 55 000 *euro*.

Budžeta finansēšanas daļa, tāpat kā budžeta ieņēmumu vai izdevumu daļa, var tikt mainīta, izdarot kārtējos grozījumus Tukuma novada pašvaldības budžetā.

4. Ziedojumu un dāvinājumu budžets

Tukuma novada pašvaldības ziedojumu un dāvinājumu budžetā ieņēmumi nav plānoti. Izdevumi 2023. gadā ir 140 594 *euro*. Atlikums uz 2023. gada 1. janvāri 140 594 *euro*. Lielākie izdevumi ir plānoti Lestenes Brāļu kapu attīstībai – 124 741 *euro*.

5. Pašvaldības aizņēmumi un galvojumi

Atbilstīgi noslēgtajiem aizņēmuma līgumiem ar Valsts kasi, 2023. gadā plānots atmaksāt aizņēmumu pamatsummas 4 042 940 *euro*. Kopējā aizņēmumu neatmaksātā pamatsumma uz 2023. gada 1. janvāri ir 35 401 851 *euro* Turpmākajos trīs gados ir plānots atmaksāt 10 016 054 *euro*, tai skaitā:

2024. gadā 3 730 465 *euro*,

2025. gadā 3 339 630 *euro*,

2026. gadā 2 945 959 *euro*.

Pašvaldība, lai ilgtspējīgi attīstītos, plāno arī turpmāk aizņemt līdzekļus Valsts kasē prioritāru projektu īstenošanai. Tomēr tiek plānots, ka investīciju projektu īstenošanas gadījumā, kur notiek līdzekļu aizņemšanās, būtiski tiks izvērtēts projekta **lietderīgums un ekonomiskais izdevīgums**.

3. Tukuma novada pašvaldības 2023. gada un divu turpmāko gadu prioritātes

Būvdarbi

- Vides pieejamības nodrošināšana sociālo pakalpojumu sniegšanas vietās ēkām Skolas ielā 4, Zantē, Tukuma novadā un Zīļu ielā 2, Kandavā, Tukuma novadā;
- Vānes pirmskolas remontdarbi;
- Multifunkcionālas asfalta velo trases būvniecība Kandavā;
- Skeitparka izbūve Lapmežciemā;
- Apgaismojuma izbūve Kupskalnu gājēju laipai, Lapmežciema pagastā;
- Rotaļu laukumu izbūve Engurē un Lapmežciemā;
- Engures kultūras nama foajē pārbūve;
- Engures ciema NAI asenizācijas notekūdeņu pieņemšanas vietas uzlabošana;
- Bērziema laivu piestātnes izveide Bērziemā, Engures pagastā;
- Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plāna īstenošanai Tukuma novada pašvaldībā.

Ielu, laukumu segumu, gājēju ietvju, velo ceļiņu un tilta izbūve, t.sk.

- Laukuma seguma atjaunošana pie Pūres kultūras nama;
- Gājēju ceļiņa un stāvlaukuma labiekārtošana pie Matkules pagasta pārvaldes ēkas “Bērzi”
- Gājēju ceļiņa, ūdensvada un kanalizācijas izbūve līdz grupu dzīvokļu mājai “Lodes”;
- Gaisa gājēja tilta pārbūve Tukumā;
- Gājēju, velosipēdu ceļa un autostāvvietu izbūve Tirus ielas, Kandavas ielas, Veļķu ielas, Gravas ielas posmos Tukumā;
- Slocenes ielas posma pārbūve, 2. kārtā;
- Annas, Miera, Kalna un Magoņu ielu pārbūve;
- Tukuma 2. vidusskolas auto stāvlaukuma izbūve nojauktās ēkas vietā Raudas ielas pusē;
- Automašīnu stāvlaukuma Raudas ielā 8, 10, 12, Tukumā, izbūve;
- Velo un gājēju ceļu infrastruktūras attīstība Kandavas un pagastu apvienības teritorijā;
- Imulas tilta, Matkules pagastā izbūve (jaunbūve);
- Veloceliņa izbūvē posmā Tukums-Milzkalne;
- Smilšu iela posma līdz Tukuma robežai ceļa projektēšana;
- Ietves un apgaismojuma izbūve Durbes parkā līdz Durbes ielas krustojumam Tukumā;
- Velomaršruta “EuroVelo 10” un vietējo velomaršrutu infrastruktūras attīstība visā novada teritorijā;

- Velo un gājēju ceļu infrastruktūras attīstība Tukumā;
- Brīvības laukuma pārbūve Tukumā.

Izglītības iestāžu pārbūve

- Tukuma J.Raiņa Valsts ģimnāzijas pārbūve;
- Tukuma 1. pamatskolas pārbūve;
- Zemgales vidusskolas Slampē, Tukuma novadā, fasādes vienkāršota atjaunošana;
- Energoefektivitātes paaugstināšana PII “Vālodzīte”;
- PII “Vālodzīte” teritorijas labiekārtojums + mēbeles;
- PII “Pepija” fasādes atjaunošana.

Projektēšanas darbi

- Kandavas K.Mīlenbaha vidusskolas pārbūves būvprojekta izstrāde (t.sk., ekspertīze);
- Kandavas Reģionālās pamatskolas pārbūves būvprojekta izstrāde (t.sk. ekspertīze);
- PII “Zīļuks” teritorijas labiekārtojuma projekta izstrāde;
- PII “Taurenītis” siltināšana projektēšana, ekspertīze;
- Tukuma J.Raiņa Valsts ģimnāzijas pārbūves;
- Kultūras nama projektēšana;
- Sporta manēžas projektēšana pie Tukuma 2. vidusskolas;
- Mākslas skolas piebūves, pārbūves projektēšana;
- Mūzikas skolas projekta izstrāde;
- Ēkas Talsu ielā 4, Tukumā, pielāgošana administrācijas darbam;
- Skvēra pie Mākslas skolas labiekārtošana (iebraukšanai un auto stāvēšanai; būvniecības ieceres dokumenta izstrāde);
- Ēkas Lielā ielā 3, Tukumā, teritorijas labiekārtošana (būvniecības ieceres dokumenta izstrāde, būvdarbi, uzraudzība);
- Mālkalna labiekārtošana (nākošās projekta kārtas ieceres dokumentu) izstrāde un izbūve (3. kārtā);
- Pavārkalna skatu torņa izbūve Tukumā (būvniecības ieceres dokumenta izstrāde, būvdarbi, uzraudzība);
- Tukuma Pilskalna kāpņu un labiekārtojuma elementu izbūve (būvniecības ieceres dokumenta izstrāde, būvdarbi, uzraudzība);
- Tukuma pilsētas parka 3. kārtas būvniecība (būvprojekta aktualizācija, būvdarbi, uzraudzība);
- Melnezera labiekārtošana;
- Ziedoņa sienas gleznojuma atjaunošana ēkai Brīvības laukumā, Tukumā;
- Luterāņu baznīcas Tukumā teritorijas labiekārtošana publiskai pieejamībai;
- Stadiona projektēšana Engurē;
- Ķiršu iela 10, Kandava, vides pieejamības projektēšana;
- Veselības taka apkārt Teteriņu ezeram.

Uzņēmējdarbība

- ERAF projekts Uzņēmējdarbības veicināšana Pūrē;
- ERAF projekts Degradētās teritorijas sakārtošana Rūpniecības ielas zonā;
- Industriālā parka attīstība;
- Konkurss “Radi Tukumam 2023”;

Veselība

- Tukuma slimnīcas infrastruktūras pilnveides atbalsts;
- Feldšerpunktu un ģimenes ārstu prakses vietu pagastos infrastruktūras pilnveidošana (Cēre, Zante, Zentene, Sēme, Džūkste).

Energoefektivitāte

- Saules paneļu uzstādīšana;
- Ielu apgaismojuma gaismekļu nomainīšana uz LED tipa apgaismojumu novadā;
- Atbalsts projektā “Energovienoti”;
- Carbon driven energy equilibrium at the municipal scale, Interreg;
- Visaptveroši energoefektivitātes pasākumi publiskajās ēkās Tukuma novadā, EUCF.

Vide

- Tukuma ezera labiekārtošana;
- Īmulas upes apsaimniekošanas pasākumi Matkules pagastā, Tukuma novadā;
- Dabisko zālāju atjaunošana dabas parkā Abavas senleja Kandavas novadā;
- Abavas upes apsaimniekošanas pasākumi Kandavas novadā – pēcuzaudzības/ obligātā projekta rezultātu uzturēšana;
- Infrastruktūras izveide antropogēnās slodzes samazināšanai pie Abavas upes Kandavā – pēcuzaudzības/ obligātā projekta rezultātu uzturēšana;
- Antropogēno slodzi mazinošas tūrisma infrastruktūras attīstība un biotopu apsaimniekošanas pasākumi Abavas senlejā;
- Apsaimniekošanas pasākumu veikšana un infrastruktūras izveide dabas liegumā “Plieņciema kāpa”;
- Rīgas jūras līča piekrastes apsaimniekošana un infrastruktūras izveide Engures novada teritorijā pēcuzaudzības rezultātu uzturēšana Engures sadaļai - niedrēm Bērziemā pie kafejnīcas “Mazā Kaija” un iepretim bibliotēkai;
- Rīgas jūras līča piekrastes un Kaņiera ezera biotopu apsaimniekošana un infrastruktūras izveide Engures novada teritorijā pēcuzaudzības rezultātu uzturēšana Engures sadaļai – zālāja pļaušana piekrastē gar SIA “Unda” žogu un pie vecajiem kapiem;
- LIFE Goodwater IP ietvaros 2023. gadā plānots iegādāties papildus inventāru notekūdeņu attīrīšanas iekārtu uzlabošanai Engures pagastā;
- Abrugciema krasta stiprināšana;
- Engure ezera dabas parka fonds – SONET projekts (biotopu sakopšana Bērziemā piekraste);
- Tukuma pilsētas parka 3. kārtas būvniecība (būvprojekta aktualizācija, būvdarbi, uzraudzība);
- Bezvadu datortīkla risinājuma un interneta pieslēguma nodrošināšana WiFi4EU (uzturēšana), Kandavas pilsētā;
- Zivju krājumu papildināšanas Engures un Kaņiera ezeros.

2023. gada pašvaldības budžets ir četru novadu vajadzību apzināšana un pašvaldības sniegto pakalpojumu izlīdzināšana jaunajā novadā, un tāpēc budžeta izdevumi ir plānoti pēc vienotiem kritērijiem novadā. Turpmākajos gados pašvaldības administrācijai būs liels izaicinājums nodrošināt kvalitatīvus pašvaldības pakalpojumus visiem novada iedzīvotājiem, piesaistot investīcijas un efektīvi un racionāli izmantojot pašvaldības budžeta līdzekļus.

Domes priekšsēdētājs

(personiskais paraksts)

G. Važa